ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3.00 DEM. САД 1.25 USD. Швајцарска 2.50 CHF.
Шведска 13.00 SEK. Аустрија 20.00 ATS.
Грчка 300 GRD. Енглеска 1.00 GBP

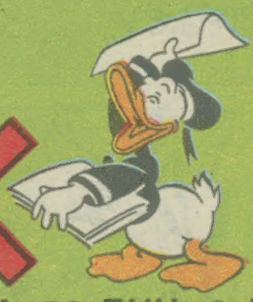

9 770032 339010

21. VIII 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 150 ДИН. ● БРОЈ 2121

Веровали или не!

ХРАБРИ РАТНИЦИ

КОЈЕ СУ У БИТКАМА ЗАРОБИЛИ МЕКСИЧКИ ИНДИЈАНЦИ АЦТЕКИ, ИМАЛИ СУ ПРАВО ДА СЕ БОРЕ СА НАЈХРАБРИЈИМ АЦТЕЦКИМ БОРЦИМА И ТАКО ЧАСНО ПОГИНУ.

НАЈВЕЋА ЛУЛА

ЧУВА СЕ У МУЗЕЈУ ДУВАНА У ГРАДУ БУЕНДЕ У НЕМАЧКОЈ. ДУГАЧКА ЈЕ 3,66 МЕТАРА, ТЕШКА ЈЕ 155 КИЛОГРАМА, А У ЊУ МОЖЕ ДА СТАНЕ 465 ПАКЕТИЋА ДУВАНА.

ХИЈЕНЕ

МОГУ ДА СЕ ПРИПИТОМЕ И ПОСТАНУ ЧУВАРИ КУЋЕ КАО ПСИ.

ПОГЛАВИЦЕ

АФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА ТУРКАНА КОСУ УКРАШАВАЈУ ВЛАСИМА КОСЕ СВОЈИХ ПРЕДАКА.

ЛОКОМОТИВЕ

КОЈЕ СУ САОБРАЋАЛЕ У БРИТАНИЈИ ПОЛОВИНОМ 19. ВЕКА ИМАЛЕ СУ ПРЕДЊЕ ТОЧКОВЕ ОД 2,5 МЕТАРА У ПРЕЧНИКУ.

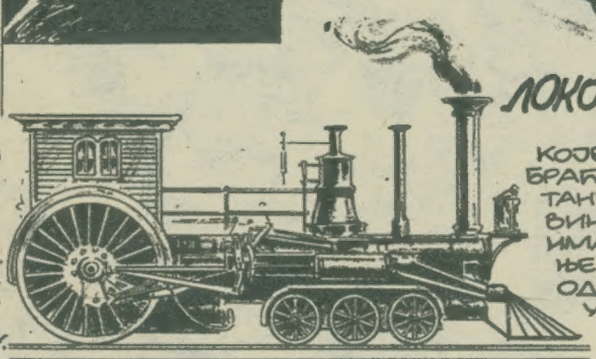

Оскар Бредли

ИЗ МАКОНА У ДРЖАВИ ЏОРЏИЈИ (САД) МОЖЕ ДА ХОДА НА РУКАМА И ТО САМО НА ПАЛЦУ И КАЖИПРСТУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● у жељи да прославе 470 година од Магелановог пута око света, Шпанци су утрошивши хрпу пара и уложивши много напора, изградили верну копију галије „Викторија" којом је славни морепловац извео овај подвиг. На жалост, брод се после пређених 100 метара (ни толико!), нагнуо на десни бок и потонуо. Срећом, људи који су се налазили на броду успели су да се спасу. У току су радови да се брод извуче и отклони разлог ове бруке.

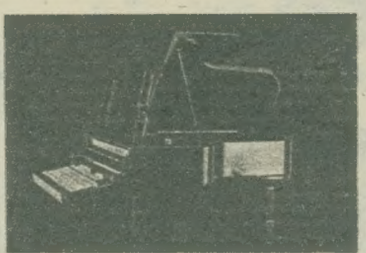

●●● аустралијски научници открили су ген који је у стању да биљку кромпира „натера" да двоструко повећа број кртола. У току су последњи експерименти који треба да провере не губи ли при том кромпир од свог квалитета.

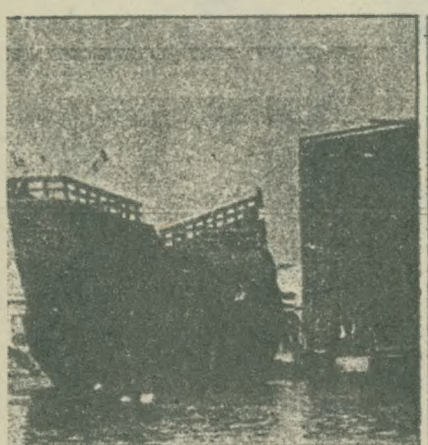

●●● поводом године Моцарта (1991) једна немачка фирма пустила је у продају личин рачунар у облику клавира. Сложен, он изгледа као играчка-клавир, висине 25, а дужине 80 центиметара. Међутим, кад се подигне поклопац, извлачи се тастатура и екран на течне кристале. Укупно је произведен 1001 примерак „музичког персоналног компјутера".

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

ШТО СЕ МЕНЕ ТИЧЕ, ЦРКНИ!

Размишљајући шта би ново могао да понуди читаоцима, главни уредник њујоршког недељника „Пенисејвер" дошао је на идеју да покрене рубрику у којој би свако ко жели могао да на „ситно исецка" неког ко му се замерио. Било којом приликом и било којим поводом.

„Уништи свог одвратног суседа, испљуј јавну личност која ти се не допада, ослободи се нагомиланог беса који осећаш па ћеш се осећати много боље!", поручио је читаоцима и био прилично изненађен кад је видео колико су га озбиљно схватили: за само неколико дана његов радни сто је био просто затрпан писмима у којима су се низале поруке мржње. Једна међу првима гласила је: „Пажња девојци која носи тесни трико са шаром леопарда и црне салонке и која ме је НАМЕРНО згазила док смо силазиле са воза подземне железнице прошле среде. Хајде да се сретнемо на станици код 63. улице у среду у исто време. Имам ципеле с тачним бројем твоје стражњице. Рита."

Лоше искуство у подземној железници доживела је и Анита Саливен чија је порука објављена у целости, баш како је и обећао уредник „Пенисејвера": „Безобзирној бараби у елегантном оделу и патикама (!) који је мирно посматрао како ме цепаре у возу број 1 прошле седмице и није прстом макнуо да ми помогне. Свињо!"

Једна друга дама, која је у превеликом узбуђењу заборавила да се потпише, упутила је свом суседу следећу поруку: „Оном беднику који је намерно дозволио да се затворе врата лифта док сам ја покушавала да уђем с пуним рукама пакета. Немој се бунити ако чујеш неку буку из стана изнад јер не намеравам да срушим плафон већ само да ти пожелим добар сан. Твоја сусетка с горњег спрата."

Да ли је гневна сусетка своју претњу и остварила, у „Пенисејверу" није објављено, али је зато на његовим страницама освануло нешто што само на први поглед личи на шифру. Непозната дама је написала: „13.2.2:30, бр. 1, воз за југ. Ти, светлоплави кишни мантил, наочаре за сунце. Ја, висока, кратка плава коса, читам повељива књиговодствена документа. Научи се реду, срам те било!"

Чиме је „светлоплави кишни" мантил заслужио грдњу, да ли вирењем у туђе папире или нечим другим, нејасно је, али то није случај и са поруком особе која се потписала као Џејн. Ево шта је желела да објави: „Драги Џек, хвала за дивну вечеру на којој си јео прстима и сваки час подригивао. Убудуће нађи себи одговарајуће друштво које ће умети да се понаша у складу с тобом!"

Врло је директна и порука даме чију је љубав презрео неименовани бедник: „Човеку од факса, Факсови су хладни и безлични. Ако је најбоље што си умео било да ми факсом упутиш поруку с разлозима зашто си прекинуо забављање са мном, онда је најбоље што ја могу да ти на овај начин поручим да је међу нама све готово и да, што се мене тиче, слободно можеш да цркнеш!"

Кратку и језгровиту поруку послала је и Сузан Р. некој Џинџер: „Драга Џинџер. Следећи аутобус који напушта наш град полази у зору. Буди испод њега!"

Да ли ће поруке мржње навести редакцију „Пенисејвера" да евентуално направи антологију у којој би били објављени сви бисери који се у енглеском језику користе за вређање, није баш извесно, али је сигурно да би човек уз њу могао да се забави, па и научи понешто уколико му сопствена машта није довољна.

О. В.

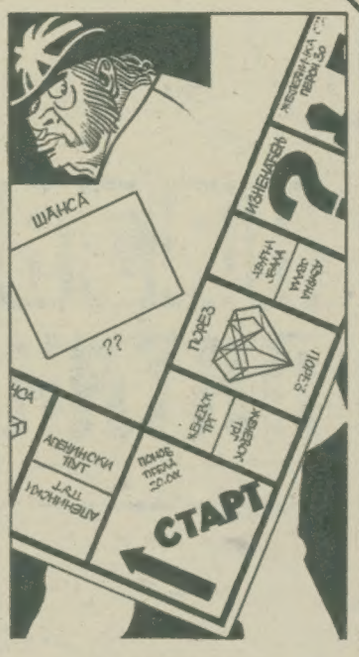

КОЈЕ ИГРЕ ИГРА ЕВРОПСКА ЗАЈЕДНИЦА

Једног дана, ако све буде текло по чувеном договору из Мастрихта, земље чланице Европске заједнице имаће заједничку монету – еки. Док се то не догоди, „Паркер Брадерс", произвођачи и код нас познате игре „Монопол", решили су да убрзају ствари. Новац који ће користити играчи нове верзије „Монопола" је, погађате, еки. За сада се нови „Монопол" продаје у пет европских земаља по цени од 42 долара (не екија). Игра која вежба дар неких будућих пословних људи – или пропалих бизнисмена – пружа могућност да се барата европским добрима. Тако, на пример, главна берлинска улица Курфирстердам може да се купи за 4000 екија, док Страндвејан у Копенхагену достиже цену од само 600 екија, што, признаћете, много говори.

Још једна новост обрадоваће играче савременог „Монопола". Уместо класичних фигурица којима је играч обележавао добра која је стекао током „надметања", сада се израђују нове, у облику атинског Партенона или Кривог торња у Пизи.

Док је у Француској продато већ 350.000 примерака „Монопола", „Паркер Брадерс" нема намеру да игру понуди тржишту у Великој Британији.

– Узалудно је од Британаца очекивати да децу васпитавају у свеевропском духу. Та битка у старту је изгубљена.

Илустровао: Ивица Кољанин

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

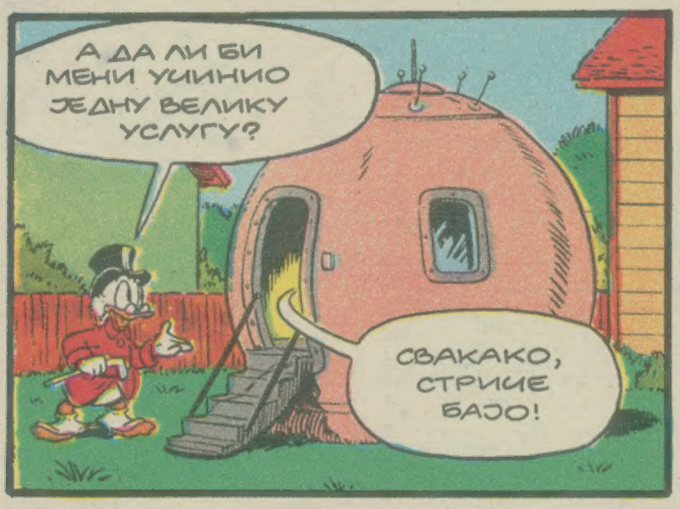

© 1992 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate

ТАЧНОСТ ДУГА 4 ВЕКА

ШВАЈЦАРСКИ САТОВИ

Најновија серија „кала" сатова фирме „Вашерон Константен", опточена брилијантима, у правом смислу те речи осветли собу неким посебним сјајем

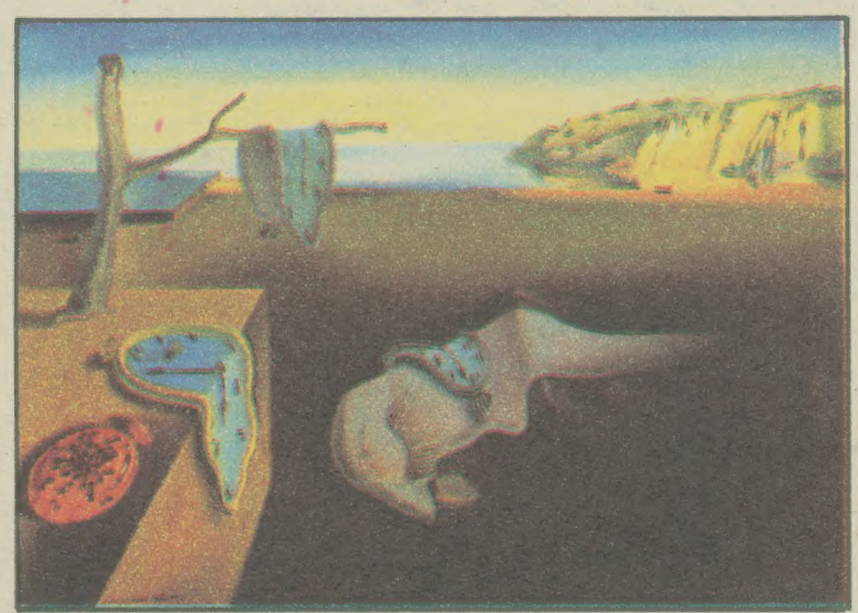

Слике Салвадора Далија на којима сатови који се топе носе посебну симболику, изазов су за многе произвођаче. Каже се да поједини мајстори годинама у тајности настоје (за сада без успеха) да израде те „цуреће часовнике" који би, наравно, радили

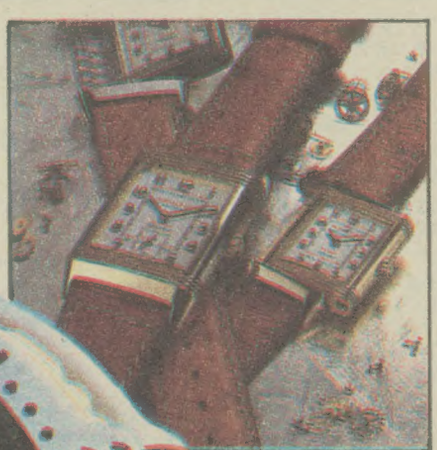

„Цитизен" производи чувени „аналог аквалэнд" сат за роњење са уграђеним алармом који звони кад се достигне максимална дубина и механизмом који мери дубину у размацима од по 10 центиметара. До следећег уласка у воду „аналог аквалэнд" запамтиће највећу постигнуту дубину

„Јегер-1 Култр", нови сат са старинским механизмом који, ударцима о два минијатурна гонга, означава минуте, четвртине и часове

● Производња сатова у Швајцарској има традицију дугу скоро четири века. Фармери су, да би прекратили време у дугим зимским месецима, почели необавезно да израђују часовнике који су временом стекли светску славу.

● Прошле године у Швајцарској произведено је 130 милиона сатова што је 16 одсто од укупне светске производње. Али, кад се зна да је вредност продатих сатова 5,4 милијарди долара, онда је то половина суме коју су људи широм света само прошле године одвојили за те прецизне справе које показују (тачно) време.

● У Базелу, граду који је други по величини у Швајцарској, сваке године у априлу одржава се највећи сајам произвођача сатова. Ове године на сајму се окупило 2058 фирми из 22 земље.

● Пре 15 година швајцарска индустрија сатова доживела је најтежи ударац у својој четири века дугој историји. Производња кварцних, релативно јевтиних, сатова озбиљно је претила да угрози најважнију индустријску грану ове земље. Док је 1970. у Швајцарској постојало 1600 фирми са готово 89.000 запослених, до 1989. преживеле су само 564 са 32.000 радника. Свих тих година произвођачи нису одустајали у настојању да људе увере да није довољно имати сат, треба купити баш швајцарски јер он представља „обожавани објекат". Све то не значи да многе швајцарске фирме не производе и те јевтине кварцне сатове.

● Швајцарски сат у просеку кошта 145 долара.

● Најбољи (и најскупљи) сатови праве се ручно, до најситнијег „шрафа". Ко има пара неће правити питање да, рецимо, купи „Патек Филипов" модел „калибар 89". Овај сат, који се појавио на тржишту пре три године, на бројчанику има и „показивач" векова. „Кад наш сат означи и 27. век (дотле је предвиђено „одбројавање"), замениће му се тај механизам и „калибар 89" наставиће да ради бар још следећих 7 векова!" Тако самоуверено кажу одговорни из „Патек Филипа" и, што је најважније, то сигурно не говоре напамет.

● Иако међу најпознатијим швајцарским компанијама постоји стална борба за место на тржишту, кад дође тренутак „борбе за опште добро" сви одмах заборављају на појединачне интересе и, као у случају „непријатеља" који се

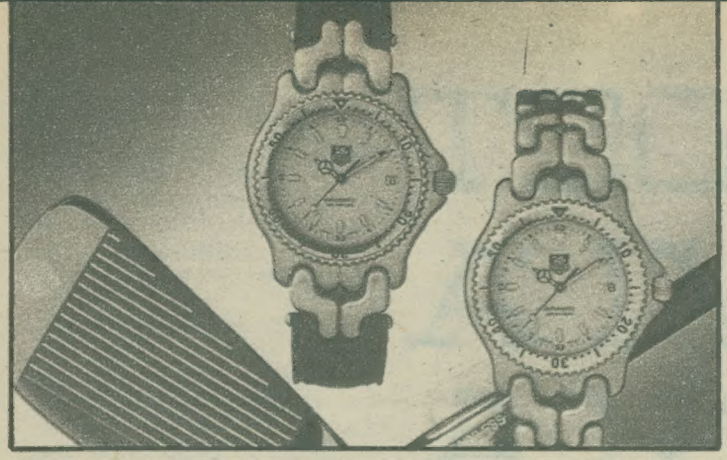

„ТАГ Хојер" водећа је фирма на тржишту спортских сатова. Њихови сатови морају да имају неколико посебних особина: „Кутија" у којој је смештен механизам мора да буде отпорна на притисак, сафирно стакло које не може да се изгребе, светлећи бројчаник, сигурносну копчу на каишу

појавио у виду кварцних часовника, удруженим снагама траже најбоља решења. Све произвођаче окупља Федерација швајцарске индустрије сатова која, на првом месту, води рачуна да њихови производи остану водећи на тржишту. И док се луксузни предмети углавном све слабије продају чак и у најразвијенијим земљама, од 1989. швајцарски сатови бележе пораст производње за 13,4 одсто.

● Међу водеће швајцарске произвођаче скупоцених сатова спадају „Пијаже", „Бреге", „Бом & Мерсије", „Вашерон Константен", „Булгари". Тако на пример, „Пијаже" (основан 1874) свој имиџ гради на чињеници да, за сада, заузима прво место по продаји луксузних часовника. „Вашерон Константен" рекламира се као најстарији произвођач сатова на свету (фирма основана у Женеви 1755) и прави тик-такала која су права ремек-дела ювелирског умећа. „Бреге" има нешто краћу традицију од „Вашерон Константена" (негде од 1790), али је и даље на првом месту по модерном дизајну коме се својевремено дивио чак и Наполеон. Сатови с потписом „Бом & Мерсије", за разлику од конкурентских, такође се израђују од најплеменитијих метала, али имају „ненаметљиву елеганцију која се открива на други поглед".

● Ђани Булгари, потомак чувене римске породице ювелира, основао је фирму за израду сатова који из основа мењају начин мерења времена. „Булгаријеви" сатови имају казаљку која показује минуте и никада није смештена у централном делу бројчаника. На сасвим другом „крају" бројчаника уграђен је „прозор" на коме се виде сати које откуцава дигитални механизам. Булгари има и објашњење што је раздвојио минуте од часова. „Сат је мање битан од минута, а минут је знатно интимнији од сата. Зато минут и сат имају свако своје посебно место и друкчију „личност".

● Хронограф, инструмент који је још 1680. изумео Енглез Денијел Квер, а служи за аутоматско мерење секунди, минута, месеци, година, месечевих мена... усавршен је 1883. године. Од тог тренутка многи произвођачи почели су да израђују сатове у комбинацији са хронографом. Једна од водећих фирми за спортске сатове је „ТАГ Хојер" која је за последњих осам година повећала производњу чак за 800 одсто тако да годишње продаје око 700.000 часовника.

● На тржишту спортских сатова због велике конкуренције, дошло је до уске специјализације. Тако „Ситизен" има чувени сат за професионалне рониоце „аналог аквaленд", „Корум" је познат по сатовима намењеним љубитељима једриличарства, „Лонжин" је био званични „мерач" времена на овогодишњој Зимској олимпијади у Албервилу.

● У 19. веку били су популарни џепни часовници. Да би власник, не гледајући бројчаник, тачно знао колико је сати, произвођачи су смислили мало механичко чудо које је откуцавало минуте, четвртине и часове на два минијатурна гонга (различитог звука) смештена у унутрашњости сата. Дванаест једноструких удараца о први гонг означавало је сате, три двострука удараца о оба гонга четвртине (сата), а 14 једноструких удараца о други гонг звонило је за минуте последње четвртине једног часа. С обзиром да се људи, поприлично засићени свим производима модерне технологије, радо враћају прошлости, неке швајцарске фирме за израду сатова решиле су да уновче ту врсту сентименталности. Произвођачи као што су „IWC", „Бланкпен", „Јегер-ле Култр" у малим серијама израђују сатове који откуцавају минуте и сате. Јувелир „Гибелин" израдио је ове Нове године само 6 сатова с гонгом и сваки је коштао 50.000 долара.

● У моду се враћају и сатови из педесетих година који су, окретањем бројчаника, показивали колико је сати у различитим временским зонама. „Ролексов" модел „GMT" бележи тачно време у 24 града на свету.

● Све чешће аукције сатова доказују да је тачна тврдња сер Дејвида Лајонела Саломонса, енглеског барона, који је рекао: „Имати добар сат значи носити мозак правог генија у џепу или на руци". Поред квалитета, колекционари су у потрази за још нечим. Не може свако да се похвали да има сат који је носио Наполеонов брат лично. А баш такав џепни часовник продат је прошле јесени на аукцији у Женеви заједно са златним сатом из 1803. који је припадао принцу од Велса, потоњем британском краљу Џорџу IV.

● Од 700 милиона сатова, колико се годишње произведе у читавом свету, отприлике десет хиљада носи уграviран „женевски печат" грб са орлом и кључем. Тај грб установљен је у 18. веку кад је само врхунски мајстор (cabinotier) добијао право да на сат уграviра и тај грб који је у тој професији значио неку врсту доктората. У то време у Женеви је радило око седам хиљада мајстора израђујући часовнике и за султане отоманског и аристократију кинеског царства. Последњи самосталнi cabinotier Луј Коте умро је 1966. у Женеви.

● Жак Алегреца, директор „Женевског печата" чија су правила установљена 1886, само ретким произвођачима („Патек Филип", „Жералд Гента") даје могућност да на врхунским сатовима малих серија уграviрају њихов грб. „Јасно ми је да и неке фирме ван Женеве израђују часовнике који би заслужили да добију наш печат, али није важно само израдити сат по врхунским стандардима, он мора да буде направљен баш у Женеви. Зато ми и јесмо јединствена установа на свету!" Чар тог женевског грба јесте и у томе што само власник зна да носи сат који има уграviран печат. Грб се не види споља, уграviран је у унутрашњости сата.

Припремила: ***В. Софреновић***

ЈУНАК ПРЕД КОЈИМ ЈЕ И ВОЖД УСТУКНУО

СА

Знаменити војсковођа Миленко Стојковић борио се раме уз раме са Карађорђем, али међусобно нису могли очима да се виде јер је сваки од њих схватио власт као личну вољу

У народу је оштро упамћен као војвода од Пореча. Именом и презименом – Миленко Стојковић, родом из села Кличевца на Дунаву, у пожаревачкој нахији, човек који је 1804. на дунавском острвцету Адакале сустигао злогласне дахије, одрубио им главе, а потом запленио њихове ствари, подаривши једну дахијску бунду проти Матеји Ненадовићу када је пошао на преговоре у Русији.

Хајдемоте да ручамо!

Господар Миленко, како га је околина ословљавала, једна је од најзначајнијих личности Првог српског устанка 1804. године. Истовремено, он је жива слика и прилика нимало идиличних односа тадашњих српских старешина. Штавише, тешко је рећи ко је кога више мрзео – Карађорђе њега или он Карађорђа. Уопште, Миленко Стојковић готово да се трудио да Карађорђу загорчава живот. А вожд који је и за најмању непослушност потезао кубуру на човека није смео да удари на Стојковића. Прави разлог остаће непознат. Једни тврде да је Карађорђе изузетно ценио Стојковића као ратника и зато му чинио уступке, други пак верују да се клонио сукоба са господар Миленком зарад слоге међу старешинама устанка.

ВОЈВОДА 60 ЖЕНА

Иако се понајвише памти по ликвидацији дахија, Стојковић је и у Србији и у иностранству сматран за најдаровитијег војника, најмудријег старешину и најугледнију политичку личност међу српским устаницима. Са Петром Добрњцем подигао је на оружје народ пожаревачке нахије коју је схватио као царство а себе у њој као јединог и неприкосновеног господара.

Понашањем је био варошанин, занимањем дућанција, а из претходних ратова носио је турски официрски чин. Упознао је и заволео западноевропску цивилизацију путујући по банатским градовима. У љутом бој на Иванковцу 1805. слистио је Хафис-пашу, ослободио је и Пореч, острво и градић на Дунаву преко пута Доњег Милановца – које више не постоји – на Штубику је издржао тешку опсаду Мула-паше, али шта све то вреди – он и Карађорђе као два рога у врећи!

Ипак, једног дана, схвативши да је прекардашио, господар Миленко је закључио да је паметније да крене у Тополу на покору Карађорђу. Затекао га је како на имању плете ограду од прућа.

Стојковић је поздравио Карађорђа, али овај, мрк и срдит, није одговорио. Наставио је да ради не погледавши га. Ни Стојковић није хтео да обори себи „цену". Прихватио се гомиле прућа и почео да плете плот с другог краја. Када се плетући сусрео са Карађорђем на средини плота, севнули су очима један на другог. Свако би очекивао да ће потегнути оружје. Неколико тренутака су ћутали, а онда је Карађорђе процедио:

– Хајдемоте да ручамо!

И ратуј и уживај

Разлика између Карађорђа и Стојковића огледала се у томе што је вођд живео једноставним животом српског сељака, док је војвода од Пореча нагињао оријенталном свету. Сасвим слободно, као нешто најприродније, држао је харем од 60 жена. Кад није ратовао, сеирио је уз чочеке и турску храну и пиће. Понашао се као султан, а жене је поклањао коме стигне – писарима, пандурима, пријатељима... Потомке из харемског живота давао је „од сада па до века госпојама које децу немају"!

Растом омањи а изгледом црномањаст, са дугачким брцима, Миленко Стојковић није се задовољио ни када га је 1811. Карађорђе поставио за министра спољних послова. Извесно време био је миран, а онда се још једном сукобио са Карађорђем и коначно разишао с њим. Распустио је харем и са само три жене отишао у Влашку. Тамо је добио руску пуковничку пензију од 300 дуката годишње. Преселио се у Хотин а затим у Одесу на Криму. Имао је три сина и сву тројицу школовао у Русији.

Стојковићева мржња према Карађорђу никада није утихнула. Током 1813. године упутио је два писма Милошу Обреновићу у којима му саветује да намами Карађорђа у Србију и да га убије.

Лукави кнез Милош није морао да га послуша, он је то ионако већ одлучио. Ипак, исказао је симпатију према Стојковићу тако што је са породицом отишао у село Кличевац да честита крсну славу Миленковом брату Ђуки. Но, када је смакао Карађорђа и када су потом Миленкови синови Милан и Иван дошли у Србију и од Милоша Обреновића тражили да им се врати очево имање Клепечка, кнез је наредио да се и они побију! Додуше, у питању је била интрига, али главе су одлетеле!

* * *

Миленко Стојковић је од историчара и кућен и хваљен. Умро је у Русији 1831. Непознат је датум његовог рођења.

М. Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ХЕЛГА... СТИГ'О САМ!
ПА... КАКО СИ ДАНАС?
ШМРК! ШМРК! АП-БИХА!
ЈЕ Л' ТЕ ЈОШ МУЧИ КИЈАВИЦА?
ШМРК... ШМРК... ОСЕЋАМ СЕ ОЧАЈНО! ЈЕДВА САМ ТИ СКУВАЛА РУЧАК!
НИЈЕ ТРЕБАЛО... МОГ'О САМ И САМ НЕШТО ДА СПРЕМИМ!
АП-БИХА! ЗНАШ ДОБРО ДА ТО НЕ УМЕШ!
И, ШТА СИ МИ ОНДА СКУВАЛА?
©1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved
DIK BROWNE
10-18
СУПУ ОД ПЕСКУРКИ, ПУЊЕНЕ ПАПРИКЕ, БЕЧКУ ШНИЦЛУ СА ГРАШКОМ И ПЕЧЕНИМ КРОМПИРИЋИМА И ШНЕ-НОКЛЕ!
А САЛАТУ?

ДОБАР ДАН, КАКО СТЕ?

1. РАДОСНО

Значи, постигли сте циљ. Не постоји радост без повода. Радост долази као последица смањења напетости која се нагомилавала док смо радили да бисмо нешто остварили.

Иако вам се некад чини да оно што желите да постигнете захтева сувише напора, немојте одустајати јер ћете бити прикраћени за радост која потом следи.

2. БЕСНО
ВЕОМА БЕСНО
РАСПАМЕЋЕНО

Ако сте бесни, значи да сте наишли на препреку која вам се испречила у постизању жељеног циља. Ако сте веома бесни, значи да то спречавање већ дуго траје и да се у вама накупило прилично напетости. Ако сте распамећени, значи да препреку доживљавате као неоправдану, намерну или злонамерну.

Да би осећао бес, човек треба да сагледа препреку која му стоји на путу до циља. Ако не може да одреди шта га спречава, бес се вероватно неће појавити, али ако уви-ди (тачно или погрешно) препреку која му задаје муке, постаје бесан и агресиван према ономе што га спречава. Зато је важно правилно утврдити препреку и паметно је савладати.

3. УПЛАШЕНО

О, па ви сте паралисани! Осећате се беспомоћно. Избегавате све и свашта што мислите да вам може наудити, ни за шта нисте способни. Страх изазивају неочекиване промене у нашој уобичајеној средини. А ми као да смо свој свет организовали тако да у њему будемо заштићени и сваки поремећај тог реда може тренутно да изазове страх. Зато, највећи страх код мале деце изазивају непознате ситуације, одвајање од познатог, неочекивани, јаки звуци...

Ако је дошло до промена у нашем окружењу, како реаговати? Само активношћу, никако повлачењем, јер страх тада постаје све већи.

4. ГИЛТИ

Кривица се јавља када приметимо да наша активност у датој ситуацији није онолико „морална" или „права" колико би требало да буде. Јачина кривице иде од благе „гриже савести" до „агоније савести". Једноставније је кад човек сасвим одређено може да види шта се од њега тражи и у чему је прекршио постављене захтеве. Али, постоје и сложеније ситуације када не видимо јасно шта се од нас очекује и шта би требало да радимо. То је нека врста „слободно лебдећег" осећања кривице које притиска, али човеку није јасно шта треба да учини да би спречио тај осећај. То је онај осећај који сви имамо када људи зарате.

МАШАЛА, МИСТЕР

Рипли

ПОЛИТИКА 1939. године шаље свог двадесетчетворогодишњег новинара Момчила Јојића у Америку као специјалног извештача са Светске изложбе. Талентовани и амбициозни млади новинар остаје тамо осам месеци, а читаоци „Политике”, сваке недеље, са узбуђењем прате његове репортаже из тада непознате земље и интервјуе са славним личностима. Захваљујући образовању, знању језика, шарму и професионализму, Јојић успева да разговара са Френклином Рузвелтом, Волтом Дизнијем, Чарлијем Чаплином, књижевником Ернестом Толером и другима.

Нашу пажњу привукао је Јојићев чланак о Роберту Риплију, творцу серије „Веровали или не”. Јојић је провео викенд у Риплијевој кући која се, за вашу информацију, налазила у Булевару број 7, западном Лонг Ајленду, Мармарак (50 километара од Њујорка). Пре него што задовољимо вашу познату радозналост и из ове репортаже пренесемо детаље о Риплијевој кући, биографији, особинама и навикама, морамо да се упознамо са онима који су присуствовали овом сусрету.

„Ако Риплијеви цртежи представљају чуда и невероватне ствари – онда је његова кућа и све у њој чудо над чудима”, пише Јојић и додаје: „Он је из целог света донео необичне ствари и од свог дома направио музеј лепоте и реткости... То је једна вила на брду окружена парком у којем су постављене најчудноватије фигуре, статуе и обелисци. На улазу су стајала два лава, око водоскока у парку читава војска камених мајмуна... Свако дрво и сваки камен у његовом парку донети су негде из даљине, а мост преко залива до јахте направљен је од облица које дају реченицу „Веровали или не”. У ували су поређани чамци: афрички, ескимски, индијски, кинески, а мало даље налази се Риплијева јахта која је право чудо технике и богатства...

Све одаје у Риплијевој кући биле су „тематске”: кинеска соба, шпанска, јапанска, мексиканска, тајванска, турска. Риплијева спаваћа соба личила је на собе венецијанских господара. Једна соба била је посвећена успомени на његову мајку са безброј њених фотографија и портрета. Трпезарија је била тибетанска.

Шта је још Јојић видео у Риплијевој кући? Између осталог: виљушке из једног људождерског племена, звона из целог света, међу којима четири из Јужне Србије, огледало које, притиском на дугме, ређа све Риплијеве „Веровали или не” и неколико баснословно вредних Буда.

Разгледајући „Политику” коју му је Јојић донео, Рипли је рекао „Ваш правопис је најсавршенији на свету”. Јојић даље пише: „Рипли зна много о Југославији, а најомиљенија му је наша реч „манала” коју употребљава сваки час – и кад треба и кад не треба.”...

Из разговора са Риплијем Јојић је забележио и ову анегдоту: „Показујем му примерак „Политике” у којем пише да у Босни живи стари Муслиман, од 137 година, који цепа дрва сваког дана и моли Бога да умре. Веровао сам да је то „душу дало за њега”, али он се победоносно насмејао:

– Реците ви том вашем дописнику да буде спретнији и бржи. Ја сам то пре неколико година записао и нацртао у свој блок. Видео сам старца кад сам путовао по Југославији. Веровали или не...”

На растанку, Рипли је Јојићу поклонио један мали камен – камеју у златном раму рекавши му при том да на свету постоји још само једна таква пета индијска камеја.

МЛАДИ НОВИНАР

Момчило Јојић је рођен 1914. године у Ваковици. Због официрске службе свог оца Миљана, детињство и младост провео је по разним градовима. Као гимназијалац добијао је награде за литерарне радове, између осталих и награду „ФИДЕ” на међународном конкурсу за Дан мира. Рад је писан на тему: „Зашто не волимо рат?”

Као студент права у Београду 1937. године почео је да ради у „Политици”. Својим текстовима веома брзо је стекао велики углед, тако да већ 1939. одлази по новинарском задатку у Сједињене Америчке Државе. Репортаже које је тамо направио објавио је у књизи „Непозната Америка”. Из Америке доноси чувене цртеже Микија, Плутона и осталих, на којима је Волт Дизни својом руком написао: Best wishes to Politika from Walt Disney.

По повратку из Америке 1940. постаје дописник „Политике” из Софије. Тамо се жени чувеном бугарском глумицом, прелепом Лили Попивановом. Добили су две кћерке. Старија Мирјана данас је архитекта у Београду, а млађа Милена, сликар у Софији.

Преводио је са енглеског, руског и 50 књига са бугарског. Цртао је карикатуре које су излазиле у „Ошишаном јежу” и „Политици”. Писао је и сценарије. Добио је прву награду у Пули за документарни филм о Милтону Манакију, првом филмском сниматељу на Балкану.

Умро је 1968. у Београду не дочекавши рођење своја два унука – Момчила и Боже.

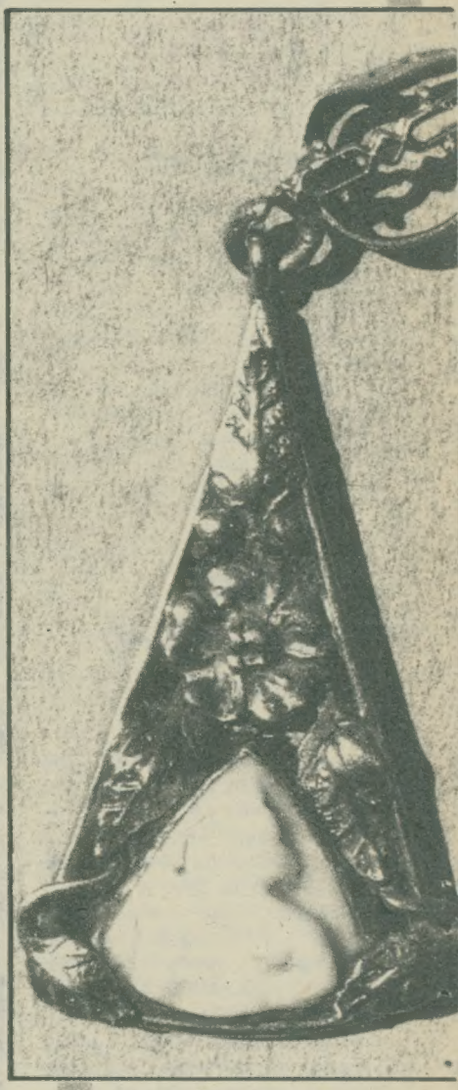

Камеја коју је Рипли поклонио Јојићу

ЛЕГИЈА ПОСВЕЋЕНА СМРТИ

Све су прилике да прве чвршће везе између Срба и Руса почињу од времена младог Растка Немањића. Тада је Немањин син, по наговору руског калуђера, као седамнаестогодишњак отишао на Свету Гору, у руски манастир Свети Пантелејмон и постао Сава. Касније Свети Сава. Било је то крајем 12. века.

Крајем 14. века краљ Драгутин, забележили су хроничари, шаље руским владарима разне сасуде и одежду. Већ с почетка наредног века, 1404. Србин Лазар на Кнежевом дворцу у Кремљу подиже тада надалеко чувени сат с фигурама које ударају у звона. У Архангелском сабору, гробној цркви руских владара у Кремљу, осликани су ликови Светог Саве, Стефана Немање и кнеза Лазара. И данас нас осматрају из те даљине, и просторне и временске.

Запажену улогу у животу Руса Срби играју посебно за владавине Ивана IV Грозног, по мајци Јелени праунука породице Стефана Јашића (Србина из Угарске), а уз то и рођака породице Бранковића. У документима је остало трага о поклонима које Грозни шаље у Србију, посебно након што је уз помоћ Срба заузео татарски Казањ и за његовог митрополита поставио Србина из Скопља.

По првом српском устанку Руси су чешће и чврше везани за Србију. Чак Карађорђу шаљу војну помоћ од 1000 до 2000 људи а под командом генерала Исајева. Поред тога, вожд од цара Александра добија орден Свете Ане I степена и сабљу искићену брилијантима и позлаћену, с натписом на крсници: „За храброст заштитнику православне Христове вере". На молбу устаника из Русије стиже артиљеријски мајор Лаврентијев и 1807. организује барутану и тополовницу покрај Небојшине куле испод Калемегдана. А у првој руској униформи на нашем тлу борио се, 1806, официр Иља Новокрешчени. Занимљиво је, мада су служили у аустријској војсци, и Карађорђе и његов војвода Јаков Ненадовић од својих подређених траже примену московског егзерцира. Иначе, у вождовој пратњи био је руски пуковник Накић са осамсто козака.

И кнез Милош је често погледао према Русији, па је тако, чувши из новина које му је прочитао секретар да је руска Гарда 1829. на буљуке нагонила Турке, издао заповест да се и за њега од чиновничких и кметовских синова начини Гарда.

И у Бачкој, тада под Аустријом, сањали су Русе, те не чуди узвик петровоселског нотароша Младена: „Ја сам Рус! Да може тај Рус скорим доћи?!" Руси су дошли 1876, у време српско-турског рата. Прво је стигао, на челу 2452 добровољца, генерал Черњајев, овенчан славом ослободиоца Ташкента. За њим је стигао и дивизион од 150 донских Козака. А на личној застави Черњајева био је извезен натпис „За слободу Славјан".

Исте године, на истом месту, Кирилов, са тридесеторицом Руса и Црногораца, оснива одред под називом „Легија посвећена смрти", с црном заставом и белом мртвачком главом.

Колико су биле јаке везе потврђује и случај Дејана Суботића. Он по завршетку руске војне академије приступа као добровољац генералу Черњајеву, а после српско-турског рата постаје гувернер Амурских провинција и атаман Узирских козака.

Значај тесних веза између Руса и Срба у 19. веку потврдила је, сасвим случајно, и једна крађа у српском Хиландару. Наиме, у манастирској ризници је велики руски путописац и истраживач уметности Порфирије Успенски открио један стар Јеванђелистар украшен минијатурама. Одмах је схватио његову вредност и, не устручавајући се много, исцепао један лист и пренео га у Русију где се и данас чува у Публичној библиотеци у Петербургу. На великој археолошкој изложби у Кијеву, 1874, лист украден из ризнице Хиландара приметио је Стојан Новаковић и тако је међу Србе поново стигло Мирослављево јеванђеље, највреднији писани споменик српске културе.

Да српско-руско пријатељство не припада једногодишњим биљкама, потврда је и на важном знамењу, застави Србије и Русије. Српска је црвено-плаво-бела а руска бело-плаво-црвена. Кад окренеш једну или другу, разлике нема.

Текст и цртеж:
Петар Радичевић

Момчило Јојић и Рипли разгледају „Политику"

ТВОРАЦ „НЕВЕРОВАТНИХ ВЕРОВАТНОСТИ"

Роберт Рипли је рођен 1893. у месту Санта Розе у Калифорнији. Одувек је волео да шкраба. У 14. години продао је свој први цртеж за 8 долара. Запослио се у једном листу у Њујорку са задатком да сваки дан нацрта по један цртеж за спортску страну. То је убрзо почело да му задаје велику главобољу. Једнога дана нацртао је атлетичара како трчи уназад, а изнад тога написао „Веровали или не". То му је дало идеју и... донело богатство.

Почео је да јурца по Земаљској кугли тражећи чудеса које је затим цртао. Мада је већину занимљивости сам сакупио, добијао је и много прилога из целог света пошто се знало да их никада не плаћа. Све цртеже је радио сам. У Америци су се радо слушале и његове радио емисије.

Обожавао је своју мајку, Ренесансу, једну слику руског уметника Маковског, луксуз и жене. Умро је 1949. године.

С. Л.

РУСИ У СРБИЈИ У 19. ВЕКУ

1. Чаша из манастира Милешева, дар Ивана IV Грозног; 2. „Руска" застава, поклон Србији; 3. Руски орден Свете Ане I степена, додељен Карађорђу и књазу Милошу; 4. Орденски знак Ордена Свете Ане додељен књезу Александру Карађорђевићу; 5. Руски коњички пиштољ М-1809; 6. Руска пушка белгијског система; 7. Руски капетан Иља Новокрешчени; 8. Донски козак; 9. Руски кирасир; 10. Руски улан; 11. Српски заставник у руској униформи; 12. Устанички топ; 13. Шлем кирасира; 14. Амблем устаника (Александар I); 15. Жиг оружја из Туле; 16. Застава руских добровољаца из српско-турског рата 1876; 17. Добровољци; 18. Руска застава из 1698; 19. Српска застава из 1835; 20. Генерал Черњајев; 21. Пушка мосин-наган; 22. Револвер наган М-188; 23. Орден Свете Ане са круном додељен Вуку Караџићу; 24. Генерал Дејан Суботић; 25. Сабља, поклон цара Александра I Карађорђу; 26. Руска сабља М АН XII; 27. Чаша, поклон књаза Милоша Ботуњеву; 28. и 30. Застава руских добровољаца 1876; 29. Руска застава, дар српској војсци 1876.

16
17
18
19
21
22
20
24
23
25
26
29
28
27

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ЧЕКАЈ МЕ У САНТА ФЕУ

Заборављајући упозорење Ли Фолкинс је несвесно ухватио један део машине и струја великог напона пролетела је кроз његово тело. Остао је жив али је почео изузетно необично да се понаша...

Ли Фолкинс, сувласник једне грађевинске компаније, имао је тридесет и три године и са женом и троје деце живео у Норману, у Оклахоми. До пре неколико година професионално се бавио рагбијем и зато је био у одличној физичкој кондицији. Уз то није могао да се пожали да му послови слабо иду.

Једног јулског поподнева 1991. године налазио се на градилишту у оближњем граду Форт Таусон. Посмтрао је и давао упутства возачу Херману Вуду који је новим и тешким копачем копао канал за постављање канализационе цеви. Огромна рука копача, покретана хидрауличним пумпама, спуштала се дубоко захватајући својом великом кашиком по неколико тона земље коју је потом избацивала далеко од канала. Приликом подизања земље та рука се ломила у лакту идући при том и читавих двадесет и пет метара увис. Радови су се изводили баш испод једног далековода који је проводио струју од шездесет и шест хиљада волти. Разумљиво, биле су предузете све мере предострожности од струјног удара и возачу Вуду, у кабини великог копача, није могло ништа да се догоди. На спољним странама копача стајале су табле с упозорењем да нико не сме да се приближава или додирује металне делове машине док она ради.

Није ми ништа!

Руководећи копањем канала Ли Фолкинс је једног тренутка приметио да из копача, баш тамо где се налази мотор, цури неко уље. Потпуно сметнувши с ума да не сме ни да такне машину Ли се приближио и несвесно ухватио за завртањ поред кога је истицало уље. Истог тренутка одозго је нешто муњевито севнуло, из жице далековода струја је прескочила кроз ваздух на уздигнуту руку копача, а одатле, кроз Лијево тело, у земљу. Као одбачен из праћке Фолкинс је полетео од копача на земљу увијајући се као црв.

Возач Вуд одмах је приметио шта се догодило, излетео из своје кабине и

РЕКЛИ СУ...

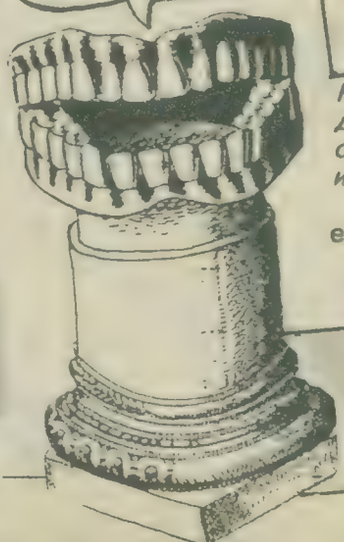

Поштујем само оне који ми противрече, али их не подносим.

Шарл де Гол

Гледај на туђе мане исто тако благонаклоно као и на своје сопствене.

Кинеска пословица

Аутор непознат

Човек треба да живи у складу са самим собом; само се мора потрудити да буде у добром друштву.

Западноафричка пословица

Моје жалосно уверење је да људи могу да се сложе само у погледу нечега што их заправо и не занима.

Бертранд Расел
енглески филозоф и математичар (1872-1969)

Ми смо склони да верујемо онима које не познајемо зато што нас они никада нису обманули.

Семјуел Џонсон
енглески књижевни критичар (1709-1784)

Бигамија је кад имате једну супругу превише. Моногамија је иста ствар.

Италијанска пословица

Лажи не смо што се не слажу са истином, него се обично и свађају међусобно.

Ное Вебстер
амерички лексикограф (1758-1843)

Кад глуп човек уради нешто чега се стиди, он увек изјављује да је то била његова дужност.

Џорџ Бернард Шо
ирски драмски писац (1856-1950)

појурио да помогне Фолкинсу коме је некако успело да се подигне на ноге. Млатарао је рукама да одржи равнотежу, очи су му биле исколачене а уста широм отворена.

Струјни удар – једва је изговорио Фолкинс. – Чини ми се да ми ништа није. Желео бих да се вратим у мотел.

Тих неколико речи процедио је као да је био мртав пијан. Тетурао се још неколико корака, а онда је и Вуд прискочио до њега и одвео га у оближњи мотел поред градилишта.

Када су га сместили, Ли Фолкинс је био узбуђен и напет. Палац и два прста на левој руци били су му изгорели, као и прсти леве руке и пета десне ноге. Струја је ушла кроз шаку његове леве руке, а изашла кроз прсте леве ноге.

Ноћ у мотелу провео је веома немирно. Превртао се с једне на другу страну јер су га мишићи и зглобови страшно болели. Осећао се некако чудно, самог себе није могао да позна. Следећег јутра пребацили су га кући. И жену је почео да уверава да му није ништа.

Међутим, његово стање није било добро и погоршавало се из трена у трен. Најпре је осетио како му се жена и деца губе све даље од њега, а онда је одједном изгубио памћење. Поставио би жени неко питање, а после неколико тренутака упитао је то исто. Све што би му одговорила није био у стању да запамти.

Мотоциклом на пут

Следећег јутра, био је понедељак 19. јула, Фолкинс је знао да се у њему нешто променило. Читавог живота у покрету одлучан и самопоуздан, сада се осећао некако слаб и преплашен. И поред свега, тог јутра поново је кренуо на посао. У канцеларији није могао да се усредсреди на посао јер му је у ушима стално зујало и свирало. Чинило му се да му је глава све мања, мозак све већи и већи. Ово више не могу да издржим, мислио је. Можда је ово почетак нервног слома. Морам да изађем из канцеларије.

Фолкинс је отишао у банку и чеком подигао четири хиљаде долара. На самом излазу из банке застао је и помислио: Баш чудно. Шта ће мени овај новац?

Све после тога Фолкинс је радио као у бунилу. Из банке је отишао на аутобуску станицу, сео у аутобус и одвезао се у Вичита Филс у Тексасу, преко две стотине километара далеко. Телефоном се јавио жени и рекао јој да путује даље за Денвер, главни град државе Колорадо, удаљен преко хиљаду километара, и да ће се са њом срести у Санта Феу, главном граду државе Нови Мексико преко пет стотина километара далеко од Денвера. Жена га је узалуд молила да остане у Вичита Филсу, она ће доћи по њега. Фолкинс је био упоран да преко Денвера стигне у Санта Фе.

Фолкинсова супруга обратила се затим једном њиховом пријатељу, лекару психијатру, који јој је објаснио да Ли доживљава класичну реакцију на стање дубоког шока и да се неће озледити, али да ипак о свему обавести полицију. Каролина га је послушала, а онда села у кола и одвезла се најкраћим путем у Санта Фе да чека мужа. Обишла је све мотеле, хотеле, железничку и аутобуску станицу, али од Фолкинса ни трага.

Ли је читав пут од Вичита Филса до Денвера преспавао у аутобусу. У Денвер је стигао следећег дана, у уторак 20. јула. Када је изашао из аутобуса осећао се сјајно. Све је видео у прекрасним бојама, а шунка с јајима и кафа које је узео за доручак још никад нису имали тако диван укус. Дивно се осећам, размишљао је. Показаћу Каролини да је са мном све у реду, купићу одмах мотоцикл и одјурити у Санта Фе да се нађем с њом.

И заиста, купио је најлепши и најјачи мотоцикл и кренуо у Санта Фе. Када га је Каролина угледала, заплакала је од радости. Објаснила му је да је доживео „класичну реакцију после електрошока", да ће све то постепено нестати и да ће оздравити. После дужег убеђивања Фолкинс је једва пристао да се врати кући.

Лек – успомене из детињства

Чим су стигли кући, Каролина је одвела супруга лекару. Међутим, лечење је ишло споро и тешко. Ли је био час дивно расположен, а онда данима у тешкој депресији. После неколико месеци, у таквом стању, сео је на мотоцикл и одвезао се у родни град Сијетл, удаљен преко две и по хиљаде километара. Тамо су живели његови родитељи, фармери. Успомене из детињства које је са њима провео на фарми почеле су да га смирују и лече.

Фебруара 1992. Каролина је са децом дошла по Лија. Пошто је извесно време провела са њим на родитељској фарми вратили су се кући. Међутим, пошто је дуже био одсутан, на лечење је морао да утроши доста новца, није више био сувласник грађевинске компаније и морао је да потражи други посао. Са Каролином се договорио да продају кућу у Норману и да купе једну мању, фармерску, у оближњем насељу Литл Акс. Сада је више времена проводио са женом и децом, гајио је живину и мању стоку, узгајао воће и поврће. Луда жеља да стекне велико богатство, сада га је потпуно напустила.

Ли Фолкинс вероватно никад није сазнао шта су све његово тело и мозак истрпели после струјног удара високог напона. О томе је волео често да прича, али је увек говорио

– Тај струјни удар сасвим ме је изменио. Док сам раније о успеху и срећи у животу мислио само кроз пословни успех, новац и богатство, сада живим од онога што ми моја мала фарма даје. Стално сам са Каролин и децом и сви се трудимо да нам буде лепо. Немамо баш превише, али смо срећни и задовољни.

М. Ђ.

Илустровао: Бране Јовановић

Филантроп је човек који приватно краде да би јавно могао да даје.

Аутор непознат

Онај који је најспоријн у давању обећања највернпје ће их испунити.

Жан-Жак Русо
француски писац и филозоф (1712-1778)

Потрудите се да сваког дана урадите нешто што вас мрзи да урадите. То је најбољи начин за стицање навике да безболно обављате своју дужност.

Марк Твен
[illegible] писац
(1835-1910)

Кад се два човека у послу увек слажу, један од њих је сувишан.

Вилијам Ригли
амерички бизнисмен

Срамотно је спотаћнути се двапут о исти камен.

Грчка пословица

Многи људи презиру новац, али мало је њих који воле да га дају.

Ларошфуко
француски писац и моралиста (1613-1680)

Дужност је само што [illegible] од других

Оскар Вајлд
[illegible] писац (1854-1900)

Боб Кејн

БЕТМЕНОВ ОТАЦ

BATMAN

СЛЕПИ МИШ СПАСАВА СВЕТ

Боб Кејн са неколико цртежа свог шишмиша рођеног 1939. године

– Рођен сам са оловком у руци. Као мали сам шкрабао по зградама Њујорка, по зидовима у кући, по свему ономе што би ми допало руку.

Ово говори Боб Кејн, смирени и углађени седамдесетогодишњи господин који је 1939, тачно пре педесет и три године, измислио и први пут нацртао Бетмена и све до 1966, наставио да црта тај лик. Он је и данас Бетменов тата. Сав се озари кад се говори о овом делу његових руку.

Кејн је син графичког радника који је радио у „Њујорк дејли њузу", а човека-слепог миша створио је са само 18 година подстакнут великим успехом Супермена. Овај лик измишљен је годину дана раније, а пошто је Кејн радио у истој издавачкој кући „ДЦ Комикс", каже да му је једног дана директор поставио питање:

– Мислиш ли да и ти можеш да створиш једног оваквог суперхероја?

Одговорио је да му је за такав посао довољан један викенд.

Али, откуд баш херој позитивних особина, уобличен у слепог миша?

– Зоро ме је инспирисао да Бетмена направим као двојну личност. Дању је овај шпански јунак био богати племић који се помало и досађивао, а ноћу се претварао у заштитника слабих и угрожених, баш као што и Бетмен дању представља богатог Бруса Вејна, а са сумраком се претвара у хероја који се бори против неправде – каже Боб Кејн. – Бетменова маска је иста она коју носи и Зоро, док су бетпећина и бетмобил створени по угледу на пећину у којој је Зоро скривао свог црног коња.

А откуд слепи миш?

– Ту сам се послужио неким скицама Леонарда да Винчија, чија је машина за летење имала крила као слепи миш, а и једним немим филмом који се звао „Слепи миш" – наставља аутор. – Затим, шишмиш је животиња која истовремено улива страх и изазива дивљење, а ја сам желео да мој лик улива страх злим људима.

Боб Кејн воли да нагласи да је његов херој, међутим, обичан човек који може да буде рањен, може и да умре. То, по његовом мишљењу, чини овај лик уверљивим и читаву причу много узбудљивијом.

Све је почело када је мали Брус Вејн присуствовао крвавом обрачуну једне банде са његовим родитељима у коме су они убијени. Тог дана је одлучио да ће се осветити и у себи проналази нову личност – Бетмена, човека слепог миша који са смирајем дана почиње да дели правду. Он је у почетку у сукобу са законом јер ради сам, али касније се ипак ставља на располагање властима. Бетменови непријатељи су личности пуне злобе, покварене, често и са видним физичким недостацима.

– Од свих злобника које сам измислио најдражи ми је Џокер зато што је најлуђи и највећи маниjак. Он је просто болестан од „злобитиса", али је баш због тог претеривања и веома забаван – каже он. – За стварање тог лика инспирисао ме је немачки глумац Конрад Веит у филму „Човек који се смеје", по приповеци Виктора Игоа у којој се прича о сукобима циганских банди с краја прошлог века. За време јуриша на „непријатељске" логоре банде су често унакажавале дечја лица засецајући их ножем од увета до увета. Како су деца расла, уста и ожиљак око њих претварала су се у језиви замрзнути осмејак.

Једна једноставна и скромна свадбена свечаност...
...претвориће се у прави пакао!
А за то време, кум и заштитник младенаца враћа се у прошлост...
Како су као људи данас срећни...
Да!
Кирк Лангсторм, узимаш ли Френсин ли за супругу?
Потпуно се разликују од оног пара вампира које је спојила љубав...
...и жељан да униште Бетмена, јединог који је могао да их спасе...
...ужасног брака!
Најзад сам их избавио антивампирским серумом!
Али докле?
До када?
БЕТМЕН
СВЕ ЗАВИСИ ОД ВАС
ЦРТА И ПИШЕ: ФРЕНК РОБИНС
FRANK ROBBIN
1

НИКАДА, НИКАДА ВИШЕ НЊИХОВА НАДА У НОРМАЛАН ЖИВОТ НЕ СМЕ БИТИ ДОВЕДЕНА У ПИТАЊЕ!
ОХ! БЕТМЕНЕ! СВАДБЕНИ ПОКЛОН! КАКО СИ ПАЖЉИВ!
НИЈЕ ТРЕБАЛО! ВЕЋ СИ НАМ ДАРОВАО ВИШЕ НЕГО ШТО ЗАСЛУЖУЈЕМО!
МОЛИМ ВАС, УЗМИТЕ! ОВО МОЖЕ ДА ПОСТАНЕ НАЈВАЖНИЈИ ПОКЛОН У ВАШЕМ ЖИВОТУ!
АКО СЕ ОНО ПОНОВО ДЕСИ, БАР ЋЕТЕ БИТИ ЗАШТИЋЕНИ!
КАКВА ДИВНА КОЖНА ТОРБИЦА! ШТА ЛИ ЈЕ У ЊОЈ?
ТО ЋЕМО БАР ЛАКО ОТКРИТИ, ДРАГИ!
СТАКЛЕНЕ АМПУЛЕ И БЕТМЕНОВО ПИСАМЦЕ!
ДРАГИ ПРИЈАТЕЉИ, МОРАМ ДА ВАС УПОЗОРИМ ДА ВАМ ЈОШ ПРЕТИ ОПАСНОСТ ДА СЕ ПОНОВО ВРАТИТЕ У СТАЊЕ ВАМПИРА!
У ОНАЈ УЖАС? НЕ!

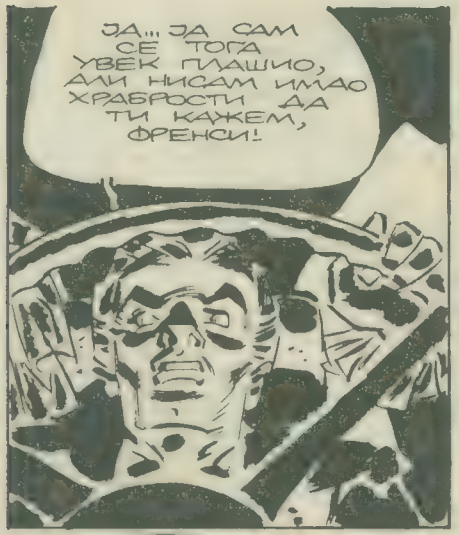
ЈА... ЈА САМ СЕ ТОГА УВЕК ПЛАШИО, АЛИ НИСАМ ИМАО ХРАБРОСТИ ДА ТИ КАЖЕМ, ФРЕНСИ!

МОРАМО С ТИМ ЗАЈЕДНО ДА СЕ СУОЧИМО, ДРАГИ!
„НЕ ЗНАМ ТАЧНО КОЛИКО ДУГО ЋЕ ДЕЈСТВОВАТИ МОЈ СЕРУМ И КАДА ЋЕ ПОНОВО ИЗАЋИ НА ВИДЕЛО ТАЈАНСТВЕНЕ МОЋИ СКРИВЕНЕ У ВАМА...
ЗАТО УВЕК КОД СЕБЕ ДРЖИТЕ ОВУ АМПУЛУ! ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ! БЕТМЕН!
СЛУШАЈ...

ОХ, КИРК, ХОЋЕ ЛИ СЕНКА ВАМПИРА УВЕК ЛЕБДЕТИ НАД НАМА?
НЕЋЕ, АЛИ САМО АКО ЗАБОРАВИМО НА БЕТМЕНОВО УПОЗОРЕЊЕ!

АКО БУДЕМО ОБАЗРИВИ, МОГЛИ БИСМО ВОДИТИ ГОТОВО САСВИМ НОРМАЛАН ЖИВОТ!
АЛИ, ТИ СХВАТАШ...

ДА, КИРК, ОДЛИЧНО СХВАТАМ! НЕ МОЖЕМО... НЕ СМЕМО ИМАТИ...
ДРАГА... ИМАМО ЈЕДНО ДРУГО! ЗАР ТО НИЈЕ ДОВОЉНО?

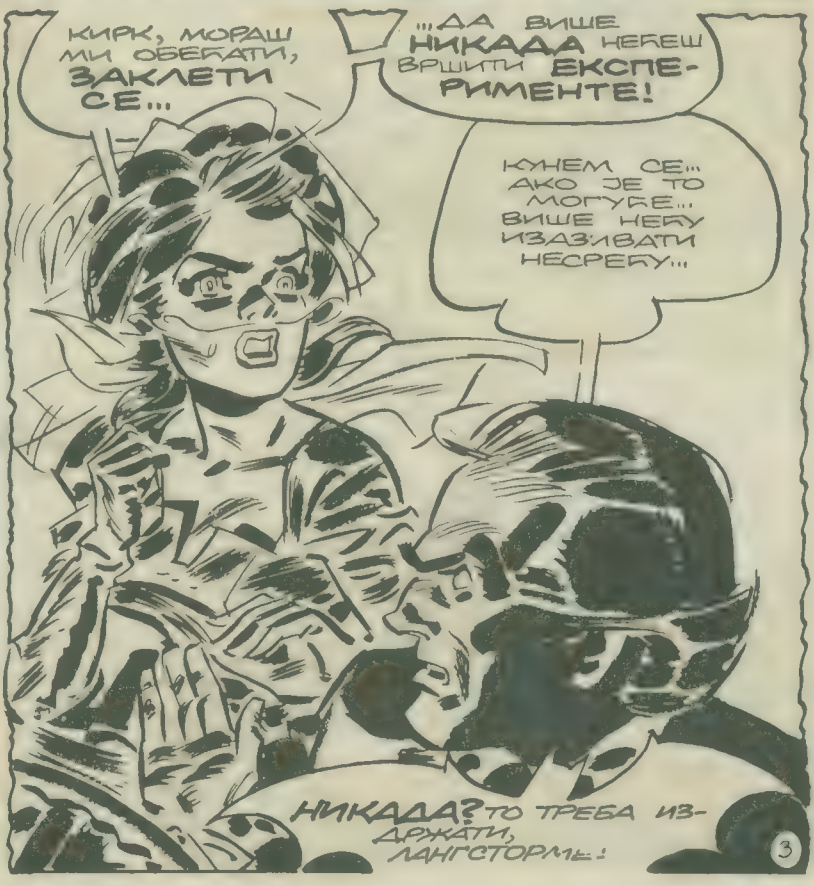
КИРК, МОРАШ МИ ОБЕЋАТИ, ЗАКЛЕТИ СЕ...
„...ДА ВИШЕ НИКАДА НЕЋЕШ ВРШИТИ ЕКСПЕРИМЕНТЕ!
КУНЕМ СЕ... АКО ЈЕ ТО МОГУЋЕ... ВИШЕ НЕЋУ ИЗАЗИВАТИ НЕСРЕЋУ...
НИКАДА? ТО ТРЕБА ИЗДРЖАТИ, ЛАНГСТОРМ!

НАКОН МЕДЕНОГ МЕСЕЦА, САМ У СВОЈОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ У ПРИРОДЊАЧКОМ МУЗЕЈУ ГОТХАМА...
КИРК ЈЕ ЧВРСТО ОДЛУЧИО ДА ОДРЖИ ОБЕЋАЊЕ...
ПРОКЛЕТА ФОРМУЛА!
ЦАНГР!
ВЕЋ ДУГО ПРАТИШ И МЕНЕ И ФРЕНСИС!
ЗАДРЖИ ЗА СЕБЕ СВОЈЕ ПОСЕБНЕ МОЋИ, НОЋНИ СТВОРЕ!
НИШТА ВИШЕ НЕ ЖЕЛИМ ОД ТЕБЕ... ВИШЕ СЕ НЕ БОЈИМ СУНЧЕВЕ СВЕТЛОСТИ, И НЕ ТРЗАМ СЕ НА ЗВУКЕ НЕДОСТУПНЕ ЧОВЕЧИЈЕМ УХУ!
НИКАД СЕ ВИШЕ НЕЋУ ТАКМИЧИТИ СА БЕТМЕНОМ...
...И ПОКУШАТИ ДА ГА НАДМАШИМ У СВОЈИМ НАДЉУДСКИМ МОЋИМА!
ЗА ТО ВРЕМЕ, У УДАЉЕНОЈ ОДАЈИ ВЕЛИКОГ МУЗЕЈА...
ЗАМИСЛИ! НЕВИДЉИВО ЧИШЋЕЊЕ ПОМОЋУ УЛТРАЗВУКА! ИЗГЛЕДА ДА РАДИ...
АКО ОВАЈ АПАРАТ РАДИ КАО ШТО КАЖУ, УСПЕЋЕМО ДА ОЧИСТИМО ФОСИЛЕ А ДА ИХ НЕ ОШТЕТИМО!
ПРЕКИДАЧ ЈЕ ПРИТИСНУТ, А ВИБРАЦИЈЕ КОЈЕ ЉУДСКО УХО НЕ ЧУЈЕ, ПОЈАВИЛЕ СУ СЕ У ИСТОМ ТРЕНУТКУ КАД И ПУН МЕСЕЦ...
ЕХ! ШТА ЈЕ ТО ТАКО СТРАШНО ШТО ЖЕЛИМ ДА БУДЕМ ОБИЧАН ЧОВЕК!
НИШТА!
4
4

МОЈА ЈЕДИНА ГРЕШКА ЈЕ ТО ШТО САМ ЗАНЕМАРИО МОБ БЕЛИЈ КОГ ЕКСТРАКТА СЛЕПОГ МИША...
ЉУДСКА ГРЕШКА КОЈА СЕ МОЖЕ ИСПРАВИТИ! ПОНИШТИЋУ ТЕ СЕКУНДАРНЕ ФИЗИЧКЕ ЕФЕКТЕ...
„ДА, КИРК, ЉУДСКА ГРЕШКА... АЛИ ТИ ЈОШ НИСИ У ПОТПУНОСТИ ЧОВЕК"
ГРОЗНИЧАВО ЈЕ РАДИО НА МЕСЕЧИНИ... МОЖДА ЈЕ ПОД УТИЦАЈЕМ УЛТРАЗВУНИХ ТАЛАСА ЕКСПЕРИМЕНТ ОКОНЧАН?
ИЗНЕНАДА, ВИБРАЦИЈЕ СУ НЕСТАЛЕ... НАДВИО СЕ ТАМАН ОБЛАК...
Ш... ШТА ТО РАДИМ?
НЕ! ТО НИКАКО! ОВА ДОЗА СЕРУМА МОЖЕ ЗАУВЕК ДА МЕ ПРЕТВОРИ У СЛЕПОГ МИША!
УХ! ЈЕДИНО МИ ОСТАЈЕ...
САМО ТРЕНУТАК! ПОНАШАМ СЕ К'О НОЋНИ СТВОР КОГА ЈЕ ОБУЗЕЛА ПАНИКА...
„А НЕ КАО НАУЧНИК! МОРАМ ПОНОВО ДА ПОКУШАМ! ТРЕБА ДА ОБАВИТИ МНОГО ОПИТА...
АЛ' САД НЕМАМ ВРЕМЕНА!
ГОТОВО ДА САМ ЗАБОРАВИО ДА МЕ ФРЕНСИ ЧЕКА У ОПЕРИ! БЕТМЕН НАМ ЈЕ ПОСЛАО КАРТЕ ЗА ПРЕМИЈЕРУ!

НЕШТО КАСНИЈЕ, ПОД БУДНИМ ПОГЛЕДОМ СВОГ ЗАШТИТНИКА КОГА НИСУ МОГЛИ ДА ПРЕПОЗНАЈУ У ЛИКУ **БРУСА ВЕЈНА**...

ТАКО СИ МИРАН, БРУСЕ! ЈА НИКАД НЕ МОГУ ДА СЕ ОПУСТИМ! **МАРЛА МЕНИНГ** УВЕК МОРА ДА ЛОВИ НЕШТО ЗА СВОЈ **ГОТХАМ ДЕЈЛИ ЕКСПРЕС!**

ЊИХ ДВОЈЕ СЕ ХРАБРО СУОЧАВАЈУ СА СВОЈОМ НЕВОЉОМ И ПОКУШАВАЈУ ДА УЖИВАЈУ КОЛИКО ЈЕ МОГУЋЕ...

КИРК! КАКО СИ ЕЛЕГАНТАН! ФРАК ТИ БОЉЕ СТОЈИ САД НЕГО КАД СИ БИО ВАМПИР!

ОХ, ДА! КАД СИ СЕ ПРЕСВЛАЧИО, ЈЕСИ ЛИ СЕ СЕТИО ДА...

ОХ! ЗАБОГА! **СЕРУМ!** ЗАБОРАВИО САМ ДА ГА УЗМЕМ ИЗ КОШУЉЕ!

СМИРИ СЕ! СРЕЋОМ, ЈА ИМАМ СВОЈ!

А ДА ЛИ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА СЕ ОБОЈЕ **ИСТОВРЕМЕНО** ПРЕТВОРИМО...

У ТОМ ТРЕНУТКУ ЗАСВИРАЛА ЈЕ ПРВА ВИОЛИНА...

ООХ!

ДОСТА! ДОСТА! ТЕ ВИСОКЕ НОТЕ ЋЕ МИ ПРОБИТИ ГЛАВУ!

А КАД ЈЕ ЗВУК ВИОЛИНЕ ЗА ТРЕНУТАК УТИХНУО...

ШТА МИ СЕ ТО ДЕШАВА? ТА СВЕТЛОСТ МЕ ЗАСЛЕПЉУЈЕ!

И КУЦАЊЕ МОГ САТА...

...ЗВУМИ КАО ГРМЉАВИНА!

ЗНАЧИ ОПЕТ...

МОЈЕ РУКЕ...

...СЕ ПРЕТВАРАМ У **ВАМПИРА!**

ДОК ЈЕ ПРИМАДОНА ПЕВАЛА СВОЈУ АРИЈУ, ЛАНГСТОРМ ЈЕ ОЧАЈНИЧКИ ПОКУШАВАО ДА ПОТИСНЕ ОНО ШТО ЈЕ ОСЕЋАО...
Р... РОБЕРТЕ, ВИДИ ОНО...
ВИДИМ!
ФРЕНСИ! АМПУЛА! БРЗО!
КИРК! ОХ! НЕ!
УЖАСНУТА ОНИМ ШТО ВИДИ, ФРЕНСИ ЈЕ ПРУЖИЛА АМПУЛУ...
...У ТРЕНУТКУ КАД СЕ СА СЦЕНЕ ЗАЧУО ВИСОКИ СОПРАН...
ПОШТО МУ ЈЕ ПРОПАЛА ЈЕДИНА НАДА ЗА СПАС, ВАМПИРУ ЈЕ ЈОШ ЈЕДИНО ПРЕОСТАЛО ДА ПОБЕГНЕ...
СКВИИИ!
РРИИП!

ПАКЛЕНА ЗБРКА И ГАЛАМА ЗАВЛАДАЛА ЈЕ ПОЗОРИШТЕМ...
КАКВА ВЕСТ! ЗА НАСЛОВНУ! ИЗВИНИ, БРУС! ПОСАО ЈЕ НА ПРВОМ МЕСТУ!
И БЕТМЕН ТУ ИМА ПОСЛА!
КИРК ЈЕ ОВОГ ПУТА ПРЕТЕРАО! ДА ЛИ БУ УСПЕТИ ДА МУ ПОМОГНЕМ?
МАЛО КАСНИЈЕ...
ВИДИ ОНО!
ТАМО ИЗА КУЛИСА!
БЕТМЕН!
ТВОЈЕ ПОМОЋИ МИ ЈЕ ПРЕКО ГЛАВЕ, БЕТМЕНЕ!
FLAT

КОНОПАЦ ВЕЗАН ОКО ГЛЕЖЊА СПАСАО ЈЕ БЕТМЕНА СИГУРНЕ СМРТИ...
БЕТМЕН ГА ЈЕ УХВАТИО!
МОРАМ СТИЋИ КИРКА И ПОМОЋИ МУ КАКО ЗНАМ И УМЕМ...
ЗА ТО ВРЕМЕ ВАМПИР ЈЕ НАПУСТИО ПОЗОРИШНУ ЗГРАДУ И ИЗАШАО НА МЕСЕЧИНУ...
ОВО СТВОРЕЊЕ ЈЕ ОДИСТА БИЛО ЗАСТРАШУЈУЋЕ... ПОСЕДОВАЛО ЈЕ СВЕ ОСОБИНЕ СВОЈЕ САБРАЋЕ АЛИ И ПОДМУКЛОСТ ЧОВЕКА У НЕВОЉИ...
ААА!
СКВИИИ!
ТО СИ МИ ТИ УЧИНИО, ЂАВОЉИ МЕСЕЧЕ! МОЖЕШ ДА УПРАВЉАШ ПЛИМОМ И ОСЕКОМ...
...АЛИ СА МНОМ НЕ МОЖЕШ! НИКАДА!
УМАЋИ ЋУ ПОД ЗЕМЉУ ТВОЈИМ ЂАВОЛСКИМ ЗРАЦИМА! ОНИ ТАМО НЕ ДОПИРУ!
ТАМО ЋУ БИТИ ГОСПОДАР СВОЈЕ СУДБИНЕ!
ALLEY

Али, иако је изгледало да ће то лако извести, ипак није све било тако једноставно...
IN
IN
IN
Кад се умешао у масу путника, наједном је угледао свог прогонитеља...
?!
Док је воз клопарао мрачним тунелом, вампир је покушао да се пробије напред, кроз гомилу...
СКЛАЊАЈ СЕ!
МОРАМ НАПОЉЕ!
ШТА?
TRANSIT

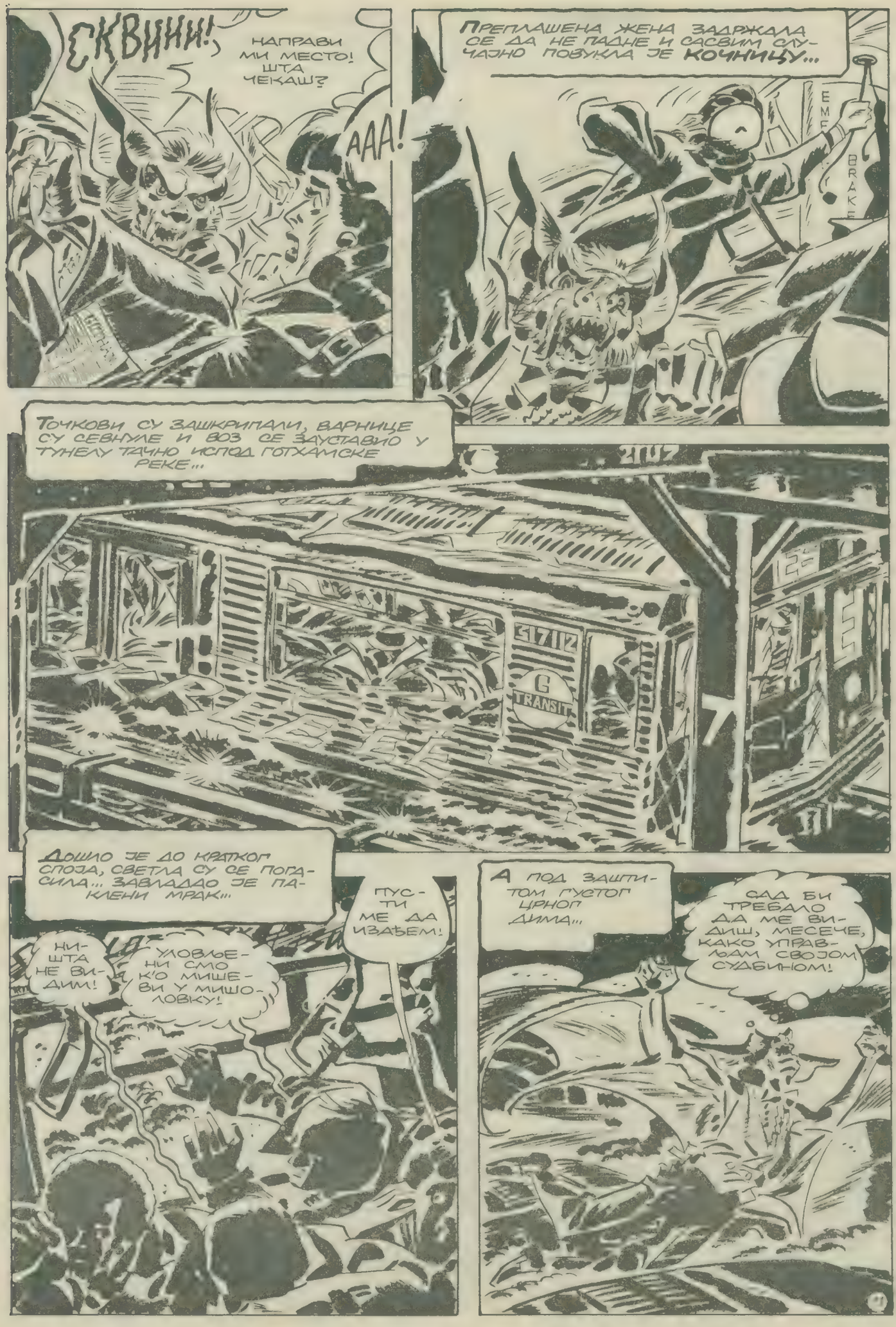
СКВИИИ!
НАПРАВИ МИ МЕСТО! ШТА ЧЕКАШ?
ААА!
ПРЕПЛАШЕНА ЖЕНА ЗАДРЖАЛА СЕ ДА НЕ ПАДНЕ И САСВИМ СЛУЧАЈНО ПОВУКЛА ЈЕ КОЧНИЦУ...
EMF
BRAKE
ТОЧКОВИ СУ ЗАШКРИПАЛИ, ВАРНИЦЕ СУ СЕВНУЛЕ И ВОЗ СЕ ЗАУСТАВИО У ТУНЕЛУ ТАЧНО ИСПОД ГОТХАМСКЕ РЕКЕ...
2107
51712
C
TRANSIT
ДОШЛО ЈЕ ДО КРАТКОГ СПОЈА, СВЕТЛА СУ СЕ ПОГАСИЛА... ЗАВЛАДАО ЈЕ ПАКЛЕНИ МРАК...
НИШТА НЕ ВИДИМ!
УЛОВЉЕНИ СМО К'О МИШЕВИ У МИШОЛОВКУ!
ПУСТИ МЕ ДА ИЗАЂЕМ!
А ПОД ЗАШТИТОМ ГУСТОГ ЦРНОГ ДИМА...
САД БИ ТРЕБАЛО ДА ME ВИДИШ, МЕСЕЧЕ, КАКО УПРАВЉАМ СВОЈОМ СУДБИНОМ!

УСЛЕД НАГЛОГ КОЧЕЊА, БЕТМЕН СЕ НАШАО НА ШИНАМА... БРЗО СЕ МАШИО ЗА ЛАМПИЦУ ПРОТИВ МАГЛЕ...
ЗНАО САМ ДА ЋЕШ ПОКУШАТИ, ЛАНГСТРОМЕ!

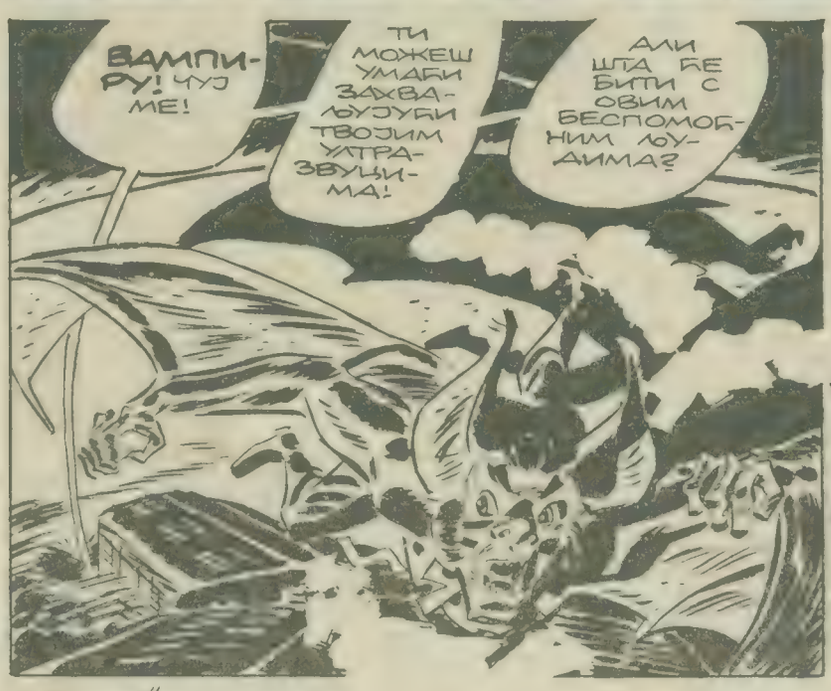
ВАМПИРУ! ЧУЈ МЕ!
ТИ МОЖЕШ УМАЋИ ЗАХВАЉУЈУЋИ ТВОЈИМ УЛТРАЗВУЦИМА!
АЛИ ШТА ЋЕ БИТИ С ОВИМ БЕСПОМОЋНИМ ЉУДИМА?

ЗАР ЖЕЛИШ ДА НОСИШ ЊИХОВУ СМРТ НА САВЕСТИ?

ЗАР ВИШЕ УОПШТЕ НЕМАШ ЉУДСКИХ ОСЕЋАЊА?

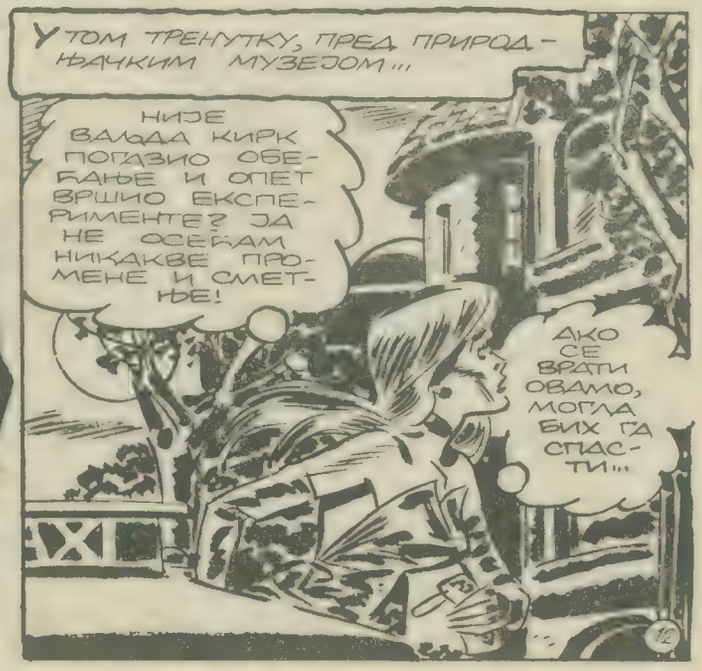
У ТОМ ТРЕНУТКУ, ПРЕД ПРИРОДЊАЧКИМ МУЗЕЈОМ...
НИЈЕ ВАЉДА КИРК ПОГАЗИО ОБЕЋАЊЕ И ОПЕТ ВРШИО ЕКСПЕРИМЕНТЕ? ЈА НЕ ОСЕЋАМ НИКАКВЕ ПРОМЕНЕ И СМЕТЊЕ!
АКО СЕ ВРАТИ ОВАМО, МОГЛА БИХ ГА СПАСТИ...

Френси је похитала у мужевљеву лабораторију...
Можемо му помоћи само ова Бетменова ампула коју је Кирк заборавио у кошуљи!
Надајмо се да није створио неко ново зло коме нема лека!

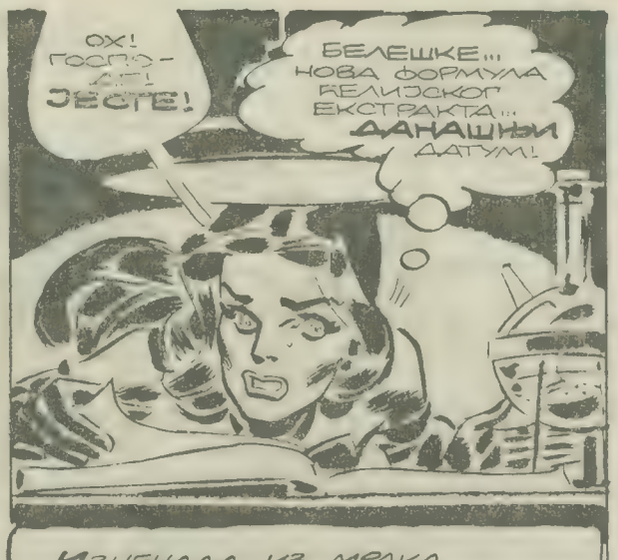

Изненада, из мрака и дима...

За то време, на месту несреће, Бетмен је успео да отвори врата железнице...

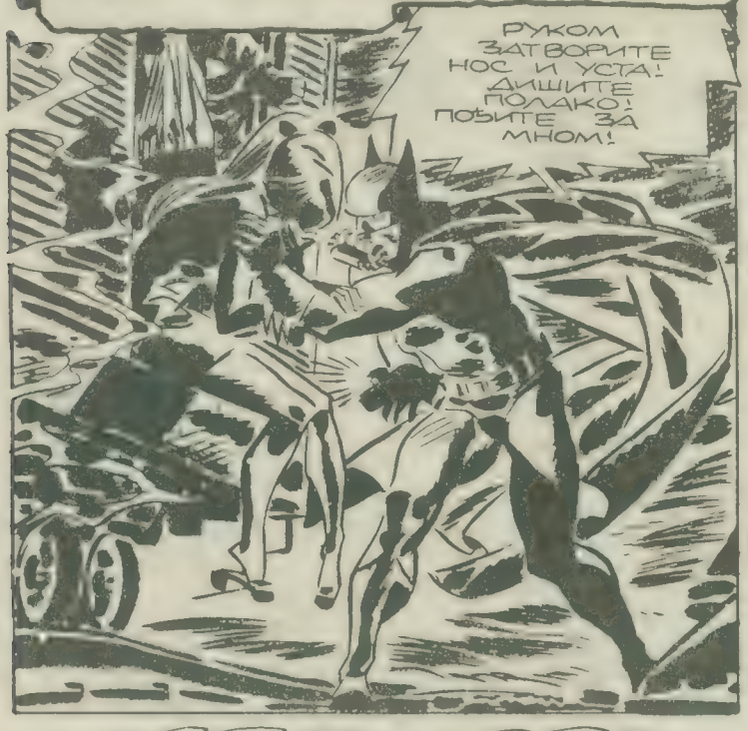

Док је Бетмен колону људи полако водио ка површини, вампир се, захваљујући свом ултразвуку, брзо пробијао...

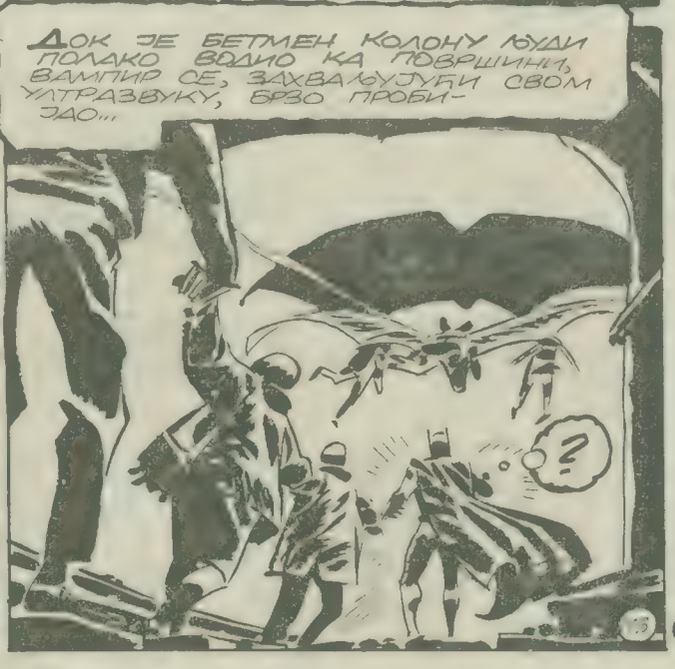

Операција спасавања путника најзад је успешно окончана...
Ко вас је то изнео на поље?
Вампир? Валда мисли на Бетмена?
Не! Он нас је избавио! Где је сад? Хоћу да му захвалим!
EMERGENCY
А недалеко одатле...
Видео сам кад је овуда отишао!
Показао је људске врлине! Морам га спасти!
Пажњу маскираног спасиоца привукли су чудни крици и јауци...
Лангсторм? Вамп...
Сквиии!
Сквиии!
Да, вампир! Као што си заустио да кажеш!
Више нисам твоја имитација, Бетмене!
Свеми је досадио!
Досадило ми је то људско лудило!
СКВИИИ!
Лудило?
Пун месец
Заиста има јаче дејство него што сам претпостављао!

МАЛО ЗАТИМ, ФРЕНСИНА ОЧЕКИВАЊА СУ ПОТВРЂЕНА...
ЗНАЛА САМ ДА ЈЕ КИРК ОСЕТИО ДА ГА ЧЕКАМ И ДА ЋЕ МЕ ПОТРАЖИТИ...
КИРК... ДРАГИ...
СКЛОНИ МИ СЕ С ПУТА, ЉУДСКИ СТВОРЕ!
ТО ЈЕ НОВА ФОРМУЛА! ВАМПИР ЗАУВЕК!
И ДОК ЈЕ ВАМПИР НЕРВОЗНО ПРЕТУРАО ПО СЕФУ У ЗИДУ...
ОХ! КИРК! ШМРК! ЗАР ЈЕ ТО МОГУЋЕ?
УЗМИ ОВО! ПРЕКЛИЊЕМ ТЕ! АНТИВАМПИРСКИ СЕРУМ ТИ ЈЕ ЈЕДИНИ СПАС!
ШТА ЋЕ МИ? С КИМ ТО ЗАМИШЉАШ ДА РАЗГОВАРАШ?
ЈА ЈЕСАМ ВАМПИР!

ОХ! КИРК! НЕМОЈ!
ДА! ТАЧНО ЈЕ!
ЈА САМ ПРАВИ ВАМПИР!
СКВИИИ!
БЕТМЕНЕ! НА ЖАЛОСТ, КАСНО СИ СТИГАО! ПРЕКАСНО!
НИСАМ, ФРЕНСИ! НАШАЛИО САМ СЕ, ПА САМ У СЕФ СТАВИО НЕКЕ ДРУГЕ АМПУЛЕ!
ДРУГЕ? КАКВЕ? ШТА ЈЕ ТО ОНДА КИРК ПОПИО?
НОВИ АНТИВАМПИРСКИ СЕРУМ, ВЕОМА ДЕЛОТВОРАН! УПРАВО САМ БИО СПРЕМАН ДА ГА ПРИМЕНИМ КАД СЕ СВЕ ОВО ДОГОДИО!
КИРК МИ НИКАД НЕ БИ ПОСЛУЖИО КАО ЗАМОРЧЕ, АЛИ НИСАМ ИМАО ДРУГОГ ИЗБОРА...
ОВО ЈЕ МОГЛО ДА ГА УБИЈЕ ИЛИ ДА ГА ИЗБЕДИ! СРЕЋОМ, СПАСЕНИ СТЕ!
ОХ! БЕТМЕНЕ! ЗНАЧИ ЛИ ТО ДА ЋЕМО КИРК И ЈА ЈЕДНОГ ДАНА ИПАК ИМАТИ ДЕЦУ?
НЕ ЗНАМ... ТО САД ЗАВИСИ ОД ВАС...
КРАЈ

ВАЖНО ЈЕ БИТИ ПРВИ

XIX ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, МЕКСИКО СИТИ 1968.

Прва југословенска олимпијска шампионка: Ђурђа Бједов

Протест на победничком постољу: Томи Смит и Џон Карлос

● **ПРВИ** пут олимпијске игре су одржане на надморској висини већој од 2.000 m (2.277 m)

● први пут на Играма је било више од 100 земаља – укупно 113

● први пут олимпијски пламен запалила је једна жена. Била је то Индијанка Енрикета Басилио

● први спортисти који нису поштовали заставу и химну своје земље били су амерички спринтери Томи Смит и Џон Карлос, победник и трећепласирани на 200 m, који су против расне дискриминације протестовали подигавши увис стегнуте шаке у црним рукавицама и оборивши главе. Смит и Карлос искључени су из екипе САД

● први златни трофеј на олимпијским играма за Југославију у женској конкуренцији освојила је пливачица Ђурђа Бједов у трци на 100 m прсно, поставивши са 1:15.8 нови олимпијски рекорд. На 200 m је била друга са 2:46.4, а у Мексико Сити отишла је пре свега као члан штафете 4 × 100 m мешовито

● први тријумф, после три друга места, забележили су наши ватерполисти победивши СССР у продужецима са 13:11

● први и једини ватерполиста који је дао 10 голова на једној олимпијској утакмици био је Зоран Јанковић, када су „плави" савладали Јапан са 17:2

● први човек који није скако удаљ већ летео био је Боб Бимон (САД). Његов светски рекорд (8,90 m) надмашен је тек прошле године

● први и једини атлетичар који је на четири узастопне олимпијаде освојио златне медаље био је Алфред Ал Ертер (САД). Сва четири пута победио је светске рекордере у бацању диска и поставио олимпијске рекорде: 1956 – 56.36; 1960 – 59.18, 1964 – 61.00 и 1968 – 64.78

● први вредан трофеј Лу Едисиндор – касније звезда „Лејкерса" под именом Карим Абдул Џабар – освојио је са екипом САД која је у финалу победила Југославију са 65–50

● први трофеј на Играма од наших боксера освојио је Звонко Вујин, „бронзани" у лакој категорији

● први пут четири брата освојила су олимпијску медаљу: бициклисти браћа Геста, Ерик, Стуре и Томас Петерсон (Шведска) били су други у екипној вожњи на 100 km

Још ненадмашен: Ал Ертер

Лет а не скок: Боб Бимон

XX ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, МИНХЕН 1972.

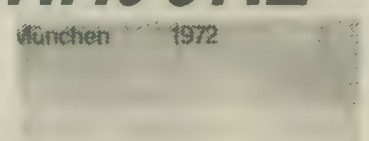

● **ПРВИ** пут страдали су учесници Игара када је осам палестинских терориста, припадника групе „Црни септем-

бар", упало у Олимпијско село и заробило израелске спортисте тражећи да влада у Тел Авиву пусти 250 заробљених палестинских бораца. Одмах су страдали дизач тегова Јозеф Романо и његов тренер Моша Вајнберг, а у пуцњави на аеродрому још деветорица учесника игара: Андре Шпицер, Давид Бергер, Зев Фридман, Јозеф Готфојнд, Елиезер Халфин, Јаков Шпрингер, Амикор Шапиро, Кехат Шор и Марк Славин. Четворица терориста су убијени, а четворица заробљени

● први пораз откад учествују на олимпијади доживели су кошаркаши САД у мечу са СССР (52:51), а три секунде пре краја водили су са 51:50. Мериоци времена означили су крај сусрета, али Американац Виљем Џонс, секретар ФИБА, наредио је да се одиграју још три секунде. Иван Једешко је бацио лопту под противнички кош и Александар Бјелов је донео екипи СССР прво „злато". Американци нису хтели „сребро" и

Ласе Вирен: Па шта ако сам пао!

Подвиг за историју: Марк Спиц, седам златних медаља уз седам светских рекорда

те медаље још се чувају у једној минхенској банци

● први допинг који није кажњен поразом за зеленим столом био је онај који је „плаве" кошаркаше коштао медаље. Допингован је био играч Порторика у мечу са Југославијом, који су „плави" изгубили и – ником ништа

● први пут на Играма олимпијску заклетву прочитала је једна жена, немачка атлетичарка Хајди Шилер

● први олимпијски победници у рукомету постали су Југословени (1936. игран је велики рукомет)

● први Југословен олимпијски шампион у боксу постао је Мате Парлов у полутешкој категорији

● први човек који је на једним Играма освојио седам златних медаља и при том поставио седам светских рекорда био је амерички пливач Марк Спиц – 100 m слободно (51,22), 200 m слободно (1:52,78), 200 m лептир (2:00,70), 4 × 100 мешовито (3:46,16), 4 × 100 слободно (3:55,2), 4 × 200 слободно (7:35,78)

● први пут име Сарајево уписано је у историју Игара јер тако се звао коњ на коме је Швеђанин Јан Јонсон победио у испиту свестраности (дресура, трчање, прескакање)

● први уметнички документарац звао се „Виђење осморо", а режисери су били Милош Форман (ЧСФР), Кон Ичикава (Јапан), Јурij Озеров (СССР), Артур Пен (САД), Џон Шлезингер (Енглеска), Михаел Флегер (Немачка), Меј Цетерлинг (Шведска) и Клод Лелуш (Француска) а освојио је награде у Москви, Кану и Сан Себастијану

● први Европљанин који је забележио двоструку победу у спринту (10,14 на 100 и 20,00 на 200 m) на Играма био је Валериј Борзов (СССР), а помогли су му фаворити Американци Еди Март и Реј Робинсон, који су погрешно обавештени о почетку четвртфиналних трка. Када су на ТВ видели да такмичење почиње

кренули су таксијем на стадион, али нису стигли на старт своје групе

● први атлетичар који је освојио златну медаљу и оборио светски рекорд у трци у којој је пао био је Финац Ласе Вирен на 10.000 m (27:38,4), а пре тога је победио и на 5.000 m (13:26,4) и постао први атлетичар који је одбранио две златне медаље на овим стазама. У Монтреалу је победио на 5.000 m са 13:24,76, а на 10.000 m са 27:40,38

● први гледалац који је покушао да превари судије био је Норберт Ејхаус који је сам направио стартни број (72) и уочи циља маратонске трке први утрчао на стадион и добио аплаузе. Судије су то брзо приметиле и предале га полицији

● први рвач са три титуле олимпијског шампиона у слободном стилу, и то узастопно у три различите категорије, био је Александар Медвед, СССР (1964. у полутешкој, 1968. у тешкој и 1972. у апсолутној)

XXI ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, МОНТРЕАЛ 1976.

● **ПРВИ** масовни бојкот Игара због учешћа спортиста Новог Зеланда чији су рагбисти гостовали у расистичкој Јужној Африци. Тачно 29 земаља (27 афричких) отказало је учешће у Монтреалу

● први пут олимпијски пламен из древне Олимпије пренет је авионом

Сандра п Стефан носе олимпијску бакљу

бачен је у Канаду сателитски, уз помоћ ласера

● први пут двоје младих спортиста Сандра Хендерсон (гимнастика) и Стефан Префонтен (атлетика) били су последњи носиоци бакље и они који су на олимпијском стадиону запалили олимпијски пламен

● први југословенски кајакаш који је освојио златну медаљу био је Матија, Љубек, победник на 1.000 m и трећи на 500 m

● први пут у гимнастици је додељена чиста десетка (све судије дале су оцену 10), а добила је четрнаестогодишња Румунка Нађа Команечи која је освојила три златне и по једну сребрну и бронзану медаљу.

● први пут једна атлетичарка освојила је медаље учествујући на четири олимпијаде. Ирена Шевинска (Пољска) 1964. освојила је „злато" и „сребро", 1968. „злато" и „бронзу", а на олимпијском опроштају „злато" на 400 m уз светски рекорд – 49.29

● први пут једна пливачица освојила је четири златне медаље са четири светска рекорда на једним Играма (и једно „сребро" приде). Корнелија Ендер (ДР Немачка) била је прва на 100 и 200 m слободно (55.65 и 1:59,26), 100 m лептир (1:00,13) и у штафети 4 × 100 мешовито (4:07.95), а у штафети 4 × 100 слободно друга, иза САД

● први Црнац који је за САД освојио медаљу у појединачном спорту, а није био атлетичар или боксер, био је џудиста Ален Коуџ („бронза" у тешкој категорији), познатији као телохранитељ певачице Арете Френклин

● први спортиста који се послужио „техником" да би извео спортску превару био је репрезентативац СССР-а Онишћенко у модерном петобоју несуђени олимпијски шампион. Медаљу није добио јер је откривено да је преправио апарат који у мачу региструје ударце, тако да је освајао поене без контакта са противником

● први пливач који је 100 m препливао за мање од 50 секунди био је Американац Џим Монтгомери (49.99)

XXII ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, МОСКВА 1980.

● **ПРВИ** и, вероватно, последњи пут Игре су одржане у једној социјалистичкој земљи

● први који је позвао на бојкот Игара у Москви био је председник САД Џими Картер, а повод је била совјетска војна интервенција у Авганистану. Бојкот је подржало 58 земаља, а на Играма је учествовала 81

● први Грк који је освојио златну медаљу у грчко-римском стилу био је Сгилијанос Мигијакис, у перолакој категорији

● први спортиста који је освојио осам медаља на једним играма је совјетски гимнастичар Александар Дитјатин (три златне, четири сребрне и једна бронзана)

● први пар медаља који су Југославији донела рођена браћа биле су сребрна медаља боксера Тадије Качара из Монтреала у полусредњој категорији и златна Слободана Качара у полутешкој категорији из Москве

● први пут наши кошаркаши постају олимпијски шампиони победивши у финалу Италију са 86:77

● први боксер који је на три узастопне олимпијаде освојио златну медаљу у тешкој категорији био је Кубанац Теофило Стивенсон

● први гимнастичар који је олимпијску каријеру завршио сакупивши 15 медаља је Николај Андијанов који је у Минхену, Монтреалу и Москви освојио осам златних, пет сребрних и три бронзана одличја

XXIII ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, ЛОС АНЂЕЛЕС 1984.

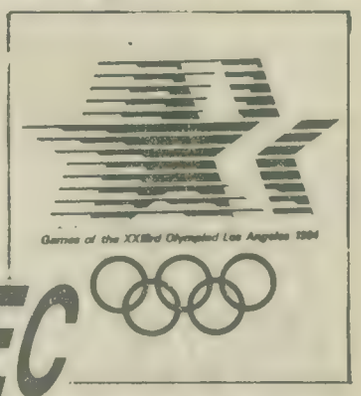

Јачи од рака: Џеф Блатник

● **ПРВИ** пут југословенски спортисти освојили су више од три златне медаље – чак седам. То је пошло за руком рукометашима, рукометашицама, ватерполистима Љубеку и Нишавићу у кајаку двоклеку, боксеру Јосиповићу, рвачу слободним стилом Трстени и рвачу грчко-римским стилом Лисјаку. Укупно је освојено 18 медаља – 7 златних, четири сребрне и седам бронзаних: 7–4–7, као „боинг" којим су се вратили у Југославију

● први пут наши спортисти освојили су две златне медаље, а да нису имали противнике у финалним борбама. Јосиповић је остао без противника јер је судија Новичић (Југославија) дисквалификовао Американца Холифилда због тога што је нокаутирао свог ривала после знака стоп, а Трстенин противник, рвач из

Ушао у легенду: Карл Луис

Јужне Кореје, предао је меч због повреда

● први је Игре у Лос Анђелесу бојкотовао СССР због, наводно, безбедносних разлога, а следило га је 18 земаља

● први пут, не рачунајући голубове, на свечаном отварању Игара важна улога намењена је једној птици. Био је то дванаестогодишњи орао „Бамбер" по коме је направљена маскота Игара „Сем". Међутим, он је на једном од тренинга на Стадиону „Колосеум" угинуо од премора

● први златни трофеј за Кину на Олимпијским играма освојио је Џу Хаифенг у гађању пиштољем

● први пут у гимнастици је уведена најнижа старосна граница – 15 година у женској и 16 година у мушкој конкуренцији

● први пут једна Мароканка,

Прва Афроканка олимпијска победница: Навал ел Мутавакил

Навал ел Мутавакил победила је у трци на 400 m са препонама, а у њену част сва женска деца рођена у Мароку тог дана, по наредби краља Хасана II, добила су име Навал

● први атлетичар који је поновио подвиг Џејсија Овенса из 1936. био је Карл Луис (САД) победник на 100 m са 9,99, на 200 m са 19,80, у скоку удаљ са 8,54 m и штафети 4x100 m са 37,83 (светски рекорд)

● први пут на Играма боксери носе заштитне каците

● први пут одржана је маратонска трка за жене, а прва победница била је Џоан Беноа Самјуелсон (САД) са 2:24,52

● први олимпијски победник који је савладао и опаку болест – рак био је рвач Џеф Блатник (САД)

XXIV ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ, СЕУЛ 1988.

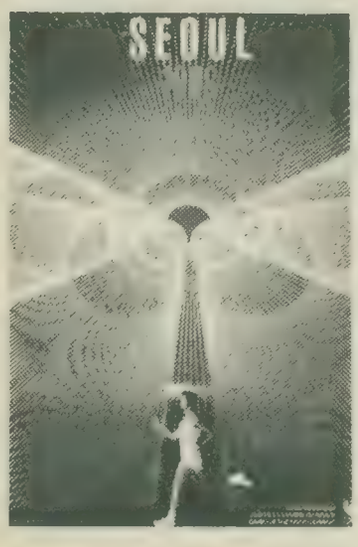

● **ПРВИ** пут свечано отварање Игара репризирано

Мис брзине и лепоте: Флоранс Грифит Џојнер

је, и то шест дана по завршетку олимпијских такмичења

● први пут откад су донета аматерска правила, на Играма учествују професионалци – тенисери

● први победник на тениском турниру био је Слободан Живојиновић који је савладао Данца Кристенсена са 7:5, 6:2, 6:4

● први пут од Игара у Риму 1960. наши рвачи остали су без медаље

● први пут у трци на 100 m четири спринтера трчала су брже од 10 секунди а Бен Џонсон, који је први стигао на циљ, први је ову стазу савладао за мање од 9,80 секунди – 9,79. Међутим, три дана после трке утврђено је да је Џонсон користио допинг и „злато" је припало Карлу Луису (САД) са 9,92, „сребро" Линфорду Кристију (В. Британија) са 9,97. А „бронза" Калвину Смиту (САД) са 9,99

● први који је за олимпијски тријумф (уз шест светских рекорда) добио милион долара био је турски дизач тегова Наим Сулејманоглу (претходно бугарски репрезентативац под именом Наум Сулејманов), а премију му је даровао председник Турске Тургут Озал

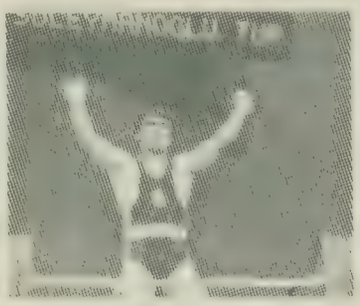

Победа вредна милион долара: Наим Сулејманоглу

● први председник Олимпијског комитета земље домаћина Игара који је за време такмичења поднео оставку био је Ким Чонг Ха, а разлог је незапамћена туча коју је на рингу изазвао домаћи боксер Бјун Џонг

● прва пливачица која је на једним играма освојила шест златних медаља била је Кристин Ото (ДР Немачка). Победила је на 50 m (25.49), 100 m (54.93) и 4x100 m слободно (3:40.63), 100 m леђно (1:00,89), 100 m лептир (59.00) и штафети 4x100 m мешовито (4:03.74)

Злато до злата: Кристин Ото

● први олимпијски шампион који је до „злата" дошао директно из болнице био је Грег Луганис (САД) који је при скоку ударио главом о даску (9. серија). Пренесен је у болницу, рана је сређена са три шава и Луганис се вратио на базен. У последњој серији добио је највећу оцену (87.12) и у финалу освојио „злато". Тако је постао први пливач који је одбранио златне медаље у скоковима са торња и са даске на олимпијским играма

● први пут пророчица Вава прогнозирала је учинак „плавих" и прорекла им четири медаље, а они су освојили 12

● први атлетичар који је одбранио златну медаљу на 100 m био је Карл Луис, а он је уједно први који је одбранио и „злато" у скоку удаљ

● први пут једна спринтерка претрчала је 200 метара брже од 21,50 секунди. Флоранс Грифит Џојнер (САД), звана „Фло-Џо", поставила је у полуфиналу светски рекорд са 21,56, а у финалу са 21,34. Успут је победила и у тркама на 100 m и штафети 4x100 m

ИСТИНА о Ивици и Марици

ЗЛОЧИН ЗБОГ РЕЦЕПТА

Браћа Грим, славни писци бајки, често су полазили од истинитих догађаја, само су их прилично дотеривали. Популарна прича о брату и сестри које је хтела да угоји и поједе зла вештица из кућице од медених колача заснована је на једном подмуклом убиству

У близини магистрале између Вирцбурга и Ашафенбурга у Немачкој приликом ископавања куће старе око триста година откривен је нагорели женски костур. Професор Алберт Фермелен, директор Антрополошког института при Универзитету у Лајдену закључио је, после дуготрајног и детаљног испитивања, да је жена била прво убијена а затим бачена у пећ да изгори.

Према професоровим налазима, жена је у време убиства имала око тридесет пет година, припадала такозваном динарском типу, била висока метар и шездесет седам центиметара и није имала неких посебних знакова нити телесних мана.

Ханс и Гретхен

У књизи „Истина о Ивици и Марици", коју је објавила загребачка издавачка кућа „Бермајер и Никел" аутор Ханс Тракслер открио је јавности нешто заиста сензационално, поткрепљено чврстим доказима, фотографијама, мапама, плановима.

Тако се сазнало да храбри Ивица и његова сестрица Марица из чувене бајке браће Грим ни издалека нису били невинашца која су пала у руке зле вештице. Напротив, њих двоје били су суровe и хладнокрвне убице које су пре неких триста педесет година лишиле живота једну жену чији је нагорели костур испитивао професор Фермелен.

Ко је, у ствари, била та жена и због чега се деци прохтело да је пошаљу на онај свет и то на тако свиреп начин? Пре свега, уопште се није радило о деци.

Убице су биле нирнбершки посластичар Ханс Мецлер и његова сестра и помоћница Гретхен. И деца из бајке у оригиналу се не зову Ивица и Марица већ Ханс и Гретхен. А жена чији су нагорели посмртни остаци нађени приликом ископавања старе куће била би, према бајци, она зла вештица што је живела у кући од меденьака и смишљала гнусне злочине.

Браћа Грим, Вилхелм (1786–1859) и Јакоб (1785–1863), о случају су читала у новинама, или слушала приче и, знатно измењен, претворила га у бајку. Али, како је уопште дошло до тога да убиство старо неколико стотина година буде откривено?

Учешће приватног детектива

У истинити догађај из бајке кренуо је енергични и постојани детектив Георг Осег. Његова истрага кретала се у неколико праваца: архиви, усмена предања преношена с колена на колено и ископине.

Приватни детектив Георг Осег утврдио је да се „вештица" из кућице од меденьака звала Кристина Шрадер, да је рођена 1618. и да је посластичарски занат завршила у кухињи кведлинбуршке опатије. За вештицу ју је проглашено и оптужио нирнбершки посластичар Ханс Мецлер желећи да се докопа њеног чувеног тајног рецепта за справљање меденьака.

На његову жалост Катарина Шрадер је ослобођена оптужбе после чега се наетанила у кућици на ивици Бабље шуме. Поред кућице сазидала је четири велике пећи и наставила да прави меденьаке због којих Ханс Мецлер није могао мирно да спава.

И, једне бесане ноћи, Ханс је, заједно са својом сестром Гретхен, силом провалио у Катаринину кућицу. Брат и сестра су убили омрзнуту конкурентkињу у послу и стрпали је у једну од пећи да изгори.

Пронађени сви докази

Бабља шума постоји и данас. На месту где је, према свим претпоставкама, морала некада да стоји Катаринина кућица откривени су остаци бунара. Почело је да се ископава и убрзо су откривени темељи куће, остаци четири пећи и у једној од њих нагорели костур.

Срећни археолог је чак пронашао и делове меденьака старе преко триста година и искривљену воштану резу од врата што се сматра доказом да су посластичар из Нирнберга и његова сестра силом ушли у Катаринину кућу.

У остацима дебелих каменних зидина пронађен је и чувени тајни рецепт за справљање најукуснијих меденьака у Немачкој који је и био узрок злочина.

Бојана Дожић

Илустровао: Добросав Боб Живковић

МА ШТА КАЖЕШ

ЈАДНИ ЛУРСИК

Алексеј Цупров, пише „Вечерња Москва", који живи у једном радничком насељу на Белом мору, нашао се у незгодном положају кад га је најближи сусед (који је морао хитно да отпутује) замолио да нахрани и привеже његовог пса Лурсика (који је дан раније побегао) ако се овај којим случајем опет појави.

Кад је Цупров увече спазио пса како „сав смрзнут и сможден" („понашао се као да зна да није смео да побегне") седи у дворишту, учинио је тачно оно што га је сусед замолио. Нахранио је и привезао животињу. Кад је ујутру опет изашао у двориште, видео је, међутим, да се „опасно забунио".

Сит и загрејан, „пас" је опет почео да се понаша као оно што је и био, то јест – вук. ■

ЗАБУНА

Сав избезумљен Антонио Алтолини дотрчао је у карабињерску станицу и, муцајући од узбуђења, испричао да је недалеко од Вероне нешто пре тога, ловећи дивље гуске, „забуном оборио свемирски брод".

Изашавши са Алтолинијем на место забуне, карабињери су установили да оборени предмет заиста није дивља гуска, премда није ни свемирски брод. Сачма је погодила метеоролошку сонду која се тог тренутка спуштала. ■

СЦЕНА ИЗ НЕМОГ ФИЛМА

Оно што није пошло за руком месним полицајцима, успело је стубу за јавну расвету у градићу Свансеу, у Велсу. Полицајци су упорно, али узалудно, трчали за лоповима који су с лисицама причвршћеним једноме за леву а другоме за десну руку, побегли из оближњег затвора. Трчали би можда још и данас, зато што нису били довољно брзи, да су прогоњени у тој брзини успели да се договоре с које ће стране протрчати око горе поменутог стуба. Овако је онај који је лисице имао на десној руци прошао с леве стране стуба, а онај који је лисице имао на левој руци, прошао је с његове десне стране.

Ових дана лопови су се појавили пред судом. Један је носио гипс на зглобу десне, а други на зглобу леве руке.

Кад би полиција имала смисла за шалу, у извештају би било наведено да је лопове привео – стуб. ■

НАЦИОНАЛНА ВЕЋИНА

У Француској живи и ужива око тридесет пет милиона домаћих животиња кућних љубимаца, више него двоструко од броја француске деце, а држе их педесет пет одсто домаћинстава широм земље. Ти љубимци годишње поједу више меса него сви становници Шпаније заједно. У Паризу, где је концентрација љубимаца највећа, ординира двеста тридесет ветеринара, а постоји и четрдесет данонoћно отворених клиника за животиње док их је 1975. године било свега пет. Појавила су се и животињска кола за хитну помоћ, а за имућније муштерије и животињска такси-служба.

Терапеутски центри за псе и мачке по зеленим оазама у околини Париза нуде третмане за јачање мишића и костију као и нарочите вежбе на покретним теписима за куце и маце које су зарадиле артритис или се прегојиле. А агенције за чување паса, мачке умеју и саме да се пазе, пошаље у свако доба такозваног дог-ситера који ће за тридесет пет франака за сат, отприлике исто колико наплаћују беби-ситери за чување деце, припазити љубимца када газде имају нека друга посла или иду у ноћни провод. ■

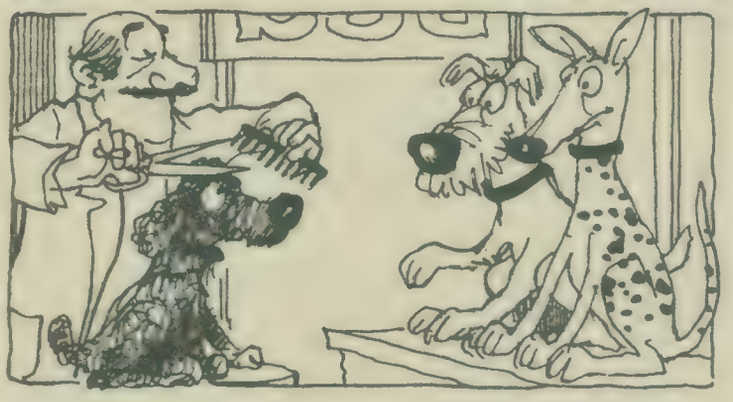

В. М.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

НЕВЕРОВАТНО, АЛИ ИСТИНИТО

● Џорџ Мортон је пљачкајући банку у Даласу случајно опалио из пиштоља у свој сопствени прст кад се нагнуо преко шалтера да покупи новац. Успео је да побегне, али је убрзо нађен и ухапшен јер је полиција узела отисак с парчета његовог откинутог прста.

● Педро Манзалес, злосрећни Бразилац, пецао је на Рио Негру кад му је изненада удица запела за крошњу стабла изнад њега. Покушавајући да ослободи удицу узнемирио је рој дивљих пчела које су га напале. Да би побегао од пчела, скочио је у реку где су га за тили час појеле – пиране!

● Два Италијана возила су један према другоме по густој магли на уској цести. Обојица су се истог тренутка нагнула кроз прозор да би боље видела и обојица су завршила у болници због судара – главама!

● После жучне свађе једна Парижанка скочила је са трећег спрата сва очајна што ју је муж заувек напустио и изашао из стана снажно залупивши вратима. Самоубиство, међутим, није успело јер је пала на главу тог истог супруга који је управо тог часа излазио из зграде. Несрећник је на месту остао мртав.

● Гангстерска банда одустала је од пљачке надница у предузећу јер није успела да отвори врата канцеларије у којој се налазио новац. Покушала је чак и да пуца у браву аутоматом. Полицајци су изјавили да су гангстери уместо да повуку врата покушавали да их отворе – гурањем!

В. М.

КЛЕОПАТРА,

краљица над краљицама

ДАЈЕМ СЕБЕ НА ПОКЛОН

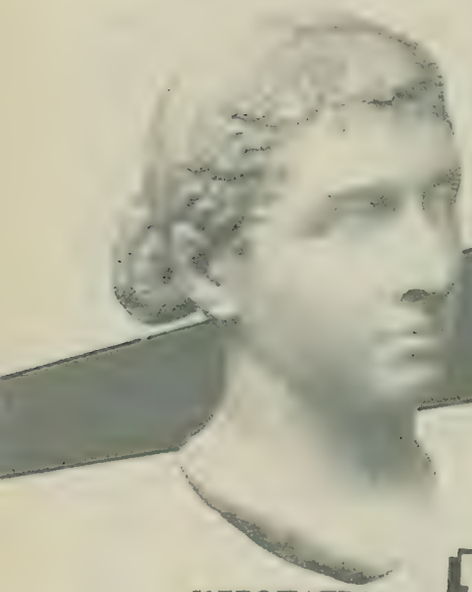

КЛЕОПАТРА

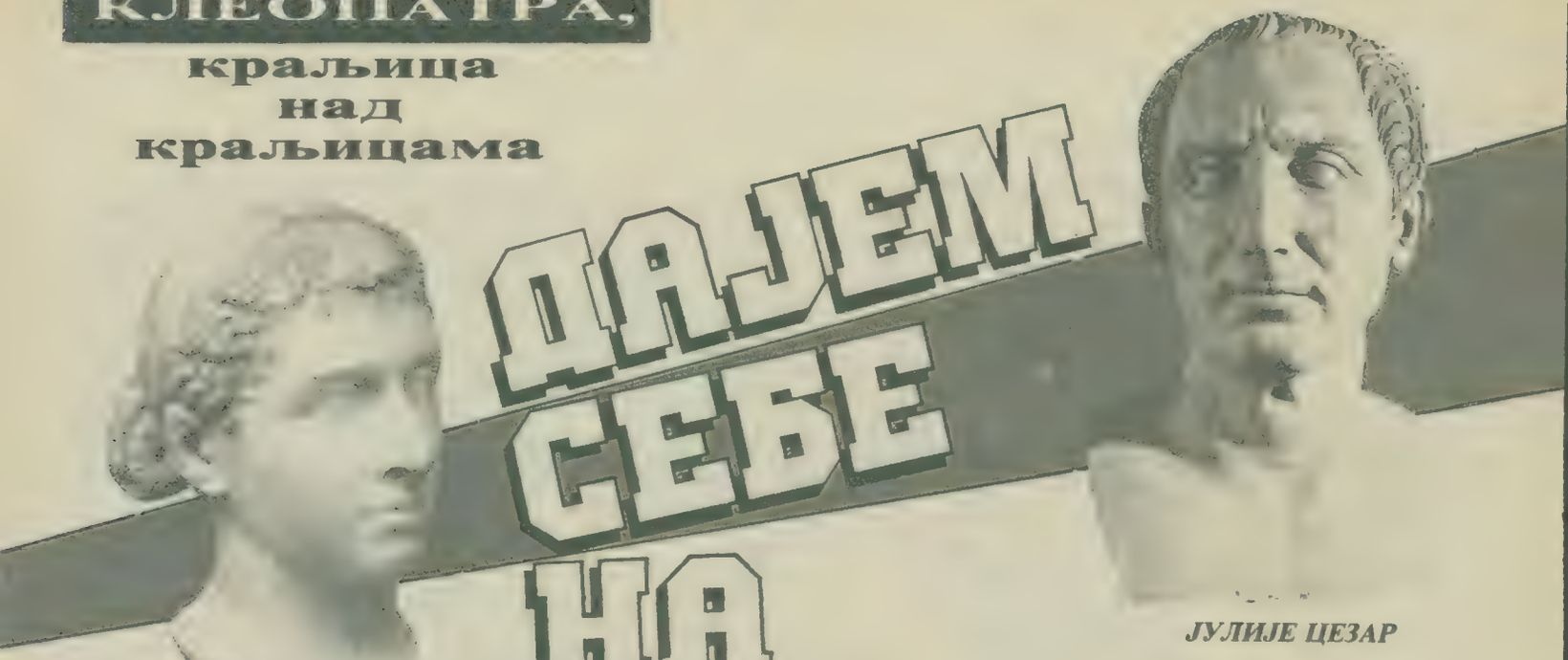

ЈУЛИЈЕ ЦЕЗАР

Пролеће је 51. године пре наше ере, а осамнаестогодишња Клеопатра већ је неколико дана краљица Египта. Она је изузетно интелигентна и образована, а сви који је познају очарани су њеним шармом и необичним гласом. Али, Клеопатра није само млада, одлучна и храбра – она има велике планове у погледу своје земље.

У то време живот у Александрији је раскошан и на високом културном нивоу чему доприносе многобројни песници, научници, уметници. Сва знања света сакупљена су у чувеној Александријској библиотеци. Клеопатра све то користи од најранијег детињства тако да до осамнаесте године течно говори шест језика: грчки, египатски, латински, хебрејски, сиријски, парћански...

Потпуно сама

У унутрашњости земље, међутим, влада ужасно сиромаштво. Жетве су слабе, људи гладују, а побуне се ређају једна за другом. Уз то, већ неколико генерација чланови Клеопатрине породице Птоломејевића више мисле на то како да се међусобно поубијају или отрују него како да владају Египтом. Да би остао на престолу, њен отац Птоломеј XIII поклања Римљанима злато, жито, војнике, чак и територије! Свог краља Египћани мрзе и презиру. Прозвали су га „Свирач" јер, мада устанци и побуне харају земљом, краљ – рачунајући на помоћ Римљана – није престајао да свира у флауту.

Сада, пошто јој је отац умро, Клеопатра је владарка. Тачније – сувладарка. Јер, по египатским обичајима, она је удата за свог брата, младог Птоломеја XIV, који још нема ни десет година. Убрзо, међутим, амбициозни дворани почињу да наговарају дечака да се реши сестре. А Клеопатра добро зна како изгледа насиље на двору: видела је како њену старију сестру убијају по наређењу рођеног оца! Шта може да уради у оваквој ситуацији? Једно је сигурно – неће поћи стопама свога оца и тражити помоћ од Рима. Она има свој сан и целог живота трудиће се да га оствари: да искористи снагу Римљана, али за своју земљу. Али, како то да постигне?

У Риму су се у то време сукобила двојица славних војсковођа. С једне стране је Јулије Цезар који је управо завршио освајачки поход на Галију, а с друге дични Помпеј. Који ли ће је од њих двојице уништити? Клеопатра не зна који би био гори по њу. Потпуно сама она бежи из Александрије да би спасла главу.

Освојићу освајача

Три године пошто је прогнана из царске палате, Клеопатра тражи начин да поврати моћ. Коначно, 48. године пре наше ере стање се мења. Убијен је Помпеј, супарник Јулија Цезара. Цезар улази у Александрију као освајач. Хоће ли јој он помоћи да поврати престо?

Али, како уопште да уђе у град и сретне се са њим кад шпијуни њеногa брата вребају на свим улазима у Александрију, спремни да је убију. Клеопатра увек има идеје, а ни храбрости јој не недостаје. Доноси одлуку: ући ће у град с мора!

У александријску луку упловљава у малом чамцу којим весла њен роб Аполодор. Врло је узбуђена што поново види најлепши град на свету! Александрија је у то време град са највећим бројем становника на свету: 700.000 људи свих раса и језика. Куће су праве палате од камена и мермера. Град је чист: вода из Нила аквадуктима се доводи у унутрашњост кућа. Коловози су поплочани и нимало не личе на улице Рима посуте балегом. Многи канали пресецају град, па је ваздух чист и пријатан, а у раскошним вртовима мирише најразличитије цвеће...

Ускоро Клеопатра, склупчана на дну чамца, чује како таласи запљускују „њену" палату која је сада Цезарова резиденција. Срце јој бије као лудо, она чврсто стеже Аполодору руку и шапуће: „Идемо тамо"

За то време Цезар у раскошној палати размишља о судбини коју је наменио Египту. Он је изванредан политичар, али и освајач. Зар не би било најбоље да припоји Египат и прогласи га римском провинцијом? Увече му јављају да је стигао поклон који му шаље Клеопатра лично и он дозвољава да уђе гласник. А тада пред његовим запањеним очима Аполодор простире тепих који је донео савијен на рамену. Из њега се појављује Клеопатра, лепша и одлучнија него икад, чврсто решена да освоји римског војсковођу...

Клеопатра блиста. Успела је да освоји Цезара. После скоро четири године несреће и борбе најзад је остварила свој циљ: поново је краљица Египта. Овог пута сама. Њен брат се утопио у борбама које су у Александрији водиле Цезарове легије против Египћана. У току пет месеци тог страшног ра-

КЛЕОПАТРА, краљица над краљицама

Из скупљеног гомиле, који је роб разастро пред ноге Јулија Цезара, искочила је млада краљица, лепша и одлучнија но икад

товања Цезар, затворен у палати са Клеопатром, и не примећује како време лети, потпуно је опчињен Египћанком. У 54. години живота он са радошћу и дивљењем открива раскошни и префињен живот Оријента. Али, Цезар је пре свега државник. Он кује планове који би били најбољи за римски Египат, али и за њега лично. Ако га претвори у провинцију, овде треба да остави гувернера који може постати исувише моћан. Није ли зато боље да влада Египтом преко Клеопатре?

До Гебе и награ

Из политичких или љубавних разлога, тек Цезар није припојио Египат Риму. Напротив, вратио је Клеопатри престо, а римским легијама забранио да пљачкају Александрију после победе. У Египту је остао пуних десет месеци.

За Клеопатру је Цезар био начин да поново освоји престо, али не само то. Изгледа да је и она подлегла шарму овог човека изванредног духа, бриљантне интелигенције, уметнички настројеног, а уз то физички тако снажног да је могао да преплива александријску луку – једном руком. Знајући колико му дугује, Клеопатра предлаже Цезару путовање у средиште Египта. Била је то одлична идеја – желела је да му покаже све богатство, славу и величину египатске прошлости.

Царска лађа „Таламегос" права је пловећа палата на неколико спратова, висока 18 метара. Собе и свечане дворане су невиђено луксузне, обложене кедровином а украшене драгим камењем и листићима од злата.

На улазу у делту Нила Клеопатра задивљеном Римљанину показује чувене пирамиде у којима више од 2.000 годи-

на почивају фараони у својим гробницама. У Мемфису навлачи одличја богиње Изис, Сунчев котур и рогове бика, док свештеници приносе жртву боговима. Цезар схвата колико је јак утицај религије у овој земљи. Али, он је и практичан Римљанин: његовим очима посебно пријају призори непрегледних поља жита и јечма, бујне трске, винограда дуж обала Нила.

После шест недеља путовања и препловљених 900 километара Цезар и Клеопатра најзад откривају Тебу, стару престоницу и величанствене гробнице у Долини краљева.

... У марту 44. године пре наше ере Клеопатра је заједно са сином Цезарионом у Риму. А онда црна вест: Јулије Цезар пао је избоден ножевима завереника. За Клеопатру је то крај, њен се сан срушио и она се враћа у Александрију.

После Цезарове смрти власт је у Риму подељена између три човека: Октавијана, гувернера Запада, то јест Рима, Галије и Шпарије, Лепида који управља Африком и Антонија коме је поверен Оријент, дакле Египат. Антоније је другачији од Цезара, али и он је сјајан војсковођа и умешан политичар. Он већ познаје Клеопатру коју је срео док је боравила пуне две године у Риму пре но што је Цезар убијен.

Антоније и Клеопатра почињу у Александрији да воде луд живот који се састоји од непрекидних свечаности. Клеопатра маштовито смишља игранке, ловове, гозбе, пријеме. И док Антоније следи свој сан да од Александрије направи престоницу огромне империје, ни Клеопатра не губи главу. Да би осигурала своју власт и моћ и уздигла Египат, покушава да извуче највише што може од римског војсковође. Корак по корак и Антоније тако стиже до издаје земље: почео је да поклања Клеопатри и њиховој заједничкој деци територије које је освојио с римским четама. Жени и удаје све троје њихове деце с принчевима земаља које су непријатељски расположене према Риму. Најзад, кује новац који с једне стране има Клеопатрин, а са друге његов лик. Римљани су крајње незадовољни, поготову што је Антоније већ ожењен сестром Октавијана, господара Рима... А кад је поврх свега, да би прославио своје победе на Истоку, приредио тријумфалну поворку у Александрији, закључили су да је заиста превршио сваку меру. А управо за време тријумфа, 32. године пре наше ере, Антоније је Клеопатру прогласио „краљицом над краљицама".

За то време у Риму расте бес. Млади војсковођа Октавијан спрема се да крене на омрзнуту Египћанку.

Други је септембар 31. године пре наше ере. У заливу Акција, у западној Грчкој, море је прекривено бродовима: то су Октавијанове лађе, спремне за битку са трупама Антонија и Клеопатре. Октавијан је такође лукав политичар – није објавио рат Антонију већ „Египћанки".

Целога дана Клеопатра са своје галије прати страшан судар две војске. Пет стотина бродова који се разбијају, горе у пламену, тону. Чује крике рањених и наслућује да ће бити побеђена. Пред тим страшним сазнањем бежи са својом галијом праћена постиђеним Антонијем...

Радије ћу умрети!

После победе код Акција, Октавијан покорава један по један народ Истока и враћа ауторитет Риму. За то време Антоније и Клеопатра склоњени су у Александрији, али овог пута свако на своју страну.

Отприлике годину дана од битке код Акција, почетком лета, војсковођа Октавијан стиже у александријску луку. Клеопатра се са два верна роба, и поред неподношљиве жеге, затвара у маузолеј који је подигла за своју гробницу. Носи и све своје богатство: злато, слонову кост, драго камење, а, да би била сигурнија, наређује да се зазидају сви улази у маузолеј. Нико више не може ни да уђе нити да изађе. Разлог је јак. Клеопатра зна да Октавијан има два циља: да се дочепа египатских ризница и ухвати њу живу да би је одвео у Рим и приказао у поворци окупљеном народу.

– Никада! Никад то нећу дозволити – понавља она. – Радије ћу умрети!

Раширила је глас да је умрла. На ову лажну вест Антоније пада у очајање. Шта ће му живот без Клеопатре? Узима бодеж, поставља га усправно на земљу и свом тежином баца на оштрицу. Много крвари, али је још жив. Тада сазнаје да је Клеопатра жива, да га зове и чека. Он преклиње да га однесу у маузолеј. Сви улази у ову грађевину су зазидани, али кров није сасвим затворен. Клеопатра и њени робови избацују на кров конопце којима ће Антоније бити везан и тешком муком спуштен доле. Полуонесвешћен. Ипак, умире на њеним рукама.

Клеопатра је опет сама: 39 јој је година и уморна је од борбе. Зна да Октавијан неће имати обзира према њој. Увече 15. августа 30. године пре наше ере она му шаље поруку од само две речи: „Ја умирем". Затим завлачи руку у корпу с воћем коју јој је дотурио један сељак. Одатле се помаља змија, мала отровница од чијег уједа нема спаса...

Кад је успео да провали у гробницу, Октавијан је нашао Клеопатру мртву. На њеној руци две мале рупице, траг очњака гује отровнице.

Краљица над краљицама била је мртва, а са њом је умро и сан о великом Египту који је ускоро постао обична римска провинција.

Припремила: ***В. Милићевић***

КЛЕОПАТРА, краљица над краљицама

Дете је отац човека

КАД САМ БИО МАЛИ: БОГДАН ПАВИЋ

београдски часовничар

Рођен сам 1916. године, за време Првог светског рата. По предању, моја породица је пореклом из Црне Горе, а населили смо се у Равне Котаре, у граду Бенковац, негде хиљаду седамсто и не знам које.

То је био камен, голи камен. Сељаци нису имали шта да једу. Није било стоке, није било ни воћа, сем смокава и грожђа, и, наравно, маслина. Пшеница није било, ни кукуруза, није имало где да се купи, а није имало ни пара за шта бисмо купили. Али, ето, некако се живело.

Ја сам треће дете по рођењу, а било нас је дванаесторо. Детињство ми није било баш сјајно. Од тропске маларије сам се разболео убрзо после рођења и боловао све до своје дванаесте године. Та маларија је много незгодна болест, падао сам у високу „ватру", готово се обезнањивао. Водили су ме родитељи свуда, у Задар, у Трогир, али нигде лека.

И тако је дошло време за школу, 1923. године. Био сам одличан ђак и у свим разредима рецитовао сам на Светог Саву, што су могли само најбољи. Е, онда је учитељ Танасије Калањ позвао мог оца да му каже: – Ово дете нећеш да оставиш код куће, има да га пошаљеш на занат. И ти си био код „Привредника", па ћемо и њега у привреднике.

Удружење „Привредник" основано је у Београду 1897. и преко њега су се школовала сиромашна српска деца, добри ђаци, из свих крајева Југославије, из Црне Горе, Македоније, Лике, Босне, Далмације, из Славоније, Хрватске, и то са препоруком учитеља и попа из њиховог родног места.

А мене су специјално послали зато што сам био болешљив, па, к'о вели, он ће овде да умре. Нек' иде, па кад промени место, можда ће му бити боље.

Та деца су изучавала занате или трговину у Будимпешти, Бечу, у свим крајевима где је владала Аустро-Угарска. Тако сам и ја стигао код „Привредника". Питали су ме који занат хоћу да учим. Ја сам одмах знао да хоћу да будем часовничар. Сећам се да сам у детињству, када сам био болестан, разбио очев сат, неку „омегу" коју је он добио као трговачки помоћник када је завршио трговину у Товарнику. Чим је отац дошао кући, рекао ми је: „Шта си то урадио?" Одговорио сам: „Кад одрастем, биће сајција и поправићу ти сат!" И, ево, сад ми се пружила прилика да обећање извршим. „Добро", рекли су у „Привреднику", „прво преглед у болници, па ако си здрав, ми ћемо те послати."

На жалост, здрав нисам био, па сам у болници остао скоро годину дана, док нисам излечио маларију. Сваки дан у 8 сати морао сам да се јављам у „Привредник" на телефон 22-24, и сад га памтим, да кажем како ми је, да ли ми је боље. Водили су строго рачуна о деци коју су примали.

Што се тиче лечења у болници, није ми било лако: свакодневно су ми боли прсте, почну од једног, па редом до десетог, онда су ми из ушију вадили крв, испитивања нека ваљда. Попио сам сигур-

Серија емисија „ДЕТИЊСТВО" траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је то било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на радију и приче у „Забавнику" припрема и уређује Светлана Ненадовић.

но два-три цака кинина. Али, имао сам неговатељицу, само моју, која ме је сваког дана обавезно водила у шетњу, на ваздух, ако нисам имао температуру. А што се тиче хране... то човек не може ни код куће да има: ујутру бела кафа, бутер, неки колачићи; негде око десет сати поново, у подне пола малога пилета, а чим добијем температуру, храна ми се мења. Јеловник ми је прописивала моја лекарка, докторка Радмила Здравковић, која ме је волела и чак хтела да ме усвоји. Нећу да се хвалим, али тако је било. Каже доктор Душан Борић мојој докторки: „Ма, узми то дете, штета је да иде на занат, па га школуј. Нека буде шта хоће, само га школуј!" Али, најпре су моји родитељи морали да дају сагласност о усвајању, те ја њима напишем и питам их, а они – ни да чују. И тако пропаде моје школовање. После сам имао неког чичу, који је био много болестан, ту, у болници. И он је позвао доктора Борића и докторку Здравковић па им каже: „Слушајте, господине доктоpe, овом детету хоћу да препишем кућу у Баба-Вишњиној број 33, ја немам никог коме бих је оставио." И све је било готово да као сутра дође неко, ваљда из суда, да донесу књигу, да се он потпише, кад, ја ујутро да га посетим, а оно, параван око њега. Он, јадник, умро. И тако ни кућа у Баба-Вишњиној 33 није стигла до мене.

Тада сам имао 12 година, а кила – 28, као мало дете, толико ме је та болест ухватила. Од мене – само стомак, сав надувен, стајао сам врло лоше, а, ето, био сам им симпатичан. Играчке су ми куповали, имао сам их пуну собу.

Тако сам се, мало-помало, излечио. И све то захваљујући мом учитељу Танасију Калању. Да нисам отишао, ја бих сигурно умро, не би остало ништа од мене. Е, чим сам изашао из болнице, чекала ме је радосна вест у „Привреднику"; да ћу бити часовничарски шегрт. Дали су ми упут за Славонски Брод. Тамо сам био, као ученик, годину дана, код финих људи, тих мојих мајстора, фина му је и жена била, и деца његова. Сви су ме волели, као да сам члан њихове породице. Као да и нисам био шегрт, нису ме одвајали од своје деце. Код неких мајстора или трговаца деца нису само учила занат, него су и прала посуђе, и чистила двориште, и хранила стоку, ако је било. Међутим, у уговору, мајстор код кога дете долази да учи занат обавезан је да за све четири године о свом трошку дете облачи, храни и пази и да га не оптерећује никаквим кућним послом. Када заврши занат, оно постаје помоћник и брине само о себи. У већим градовима, у којима има више ученика, била су „Привредникова" повереништва где смо долазили на састанке, да поднесемо неке као извештаје, да кажемо ако нешто није било у реду, ако није добар мајстор, па се дешавало да су неким мајсторима одузимали децу. Тако је код једног обућара повереник надгледао шта раде ученици и – шта је било: уместо да уче занат, правили су њему дворац, зидали, малтер вукли, тада није било ових машина, него све на руке, на леђа. Том мајстору одузели су ученика и забранили му да за целога живота узима шегрте на учење.

Ја сам са мајсторима имао среће. И у Вршцу, где сам касније прешао, лепо су ме гледали, па сам и свог брата довео из Бенковца, да заједно са мном учи занат. Тамо смо навијали црквене сатове, на великој и на малој вршачкој цркви. Сваки дан у подне вукли смо оне тегове, има двадесет кила у сваком. То нам је био, ван заната, једини посао.

Кућу, ето нисам видео пет година. Није тада било као данас: дођеш да часком скокнеш авионом! Ја сам и железницу први пут видео када сам пошао на занат. Тих пет година биле су ми тешке. Као да сам на крај света, на другој планети. Моја мајка није могла да ме види све док се нисам вратио кући као већ одрастао момак, са 17 година. Зачудили су се како сам здрав и леп и висок.

После сам радио у Крушевцу, па у Београду, и ту, у Цетињској улици, одмах преко пута „Политикиног Забавника" имао своју самосталну часовничарску радњу. Ту је и моја колекција старих сатова које сам ја сакупио, оправио и дотерао. Сваки сат је нежна, фина машина, осетљива као мозак у човеку. Тако је и часовничарски занат нежан, фин. Часовничар је као виолиниста који када свира на својој виолини добро познаје сваки тон, сваки звук.

БОГДАН ПАВИЋ:

„Кад сам ја учио занат, сат је био драгоценост, увијао се у марамицу, чувао, није смела длака да упадне, чистио се и дотеривао. Перу руке са сатом на руци! Врло важно, купиће други! А то је велика штета. То су фине, нежне машине, осетљиве малтене као мозак у човека. А и потребан је, нарочито у данашње време када се живи на минут. Раније се није тако гледало: било је важно да се казаљка окреће, а два, три или пет минута ником нису главу секли.

Снимио
Градимир Алексић

КАРИЈЕРЕ: Нирвана

СА ТЕТКОМ У СВЕТ

Крис Кобеин: = Али, када сам видео спот на MTV, посумњао сам. можда ћемо продати и нешто више плоча. Смешно је што већина уопште није схватила о чему песма говори. На-

исправно. Поред тога, слични смо групи „Aerosmith", хард рок звуку и већина клинаца који то слушају заволеће и нас.

Рођени у Твин Пиксу

Курт Кобеин и Крис Новоселић одрасли су у малом граду Абердину. Средином осамдесетих, по завршетку средње школе, почели су да свирају заједно – Кобеин бубњеве, Новоселић гитару, а

До пре годину дана за овај амерички трио мало ко је знао. Прошле јесени албумом „Nevermind" постали су нешто најмодерније иако звуче и изгледају као да су стигли времепловом право из 1968.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

DEEPLY DIPPY

Deeply dippy 'bout the curves
you got
deeply hot for the curves you got
deeply dippy 'bout the fun we had
deeply mad, mad for the fun we had
Oh my love
I can't make head nor tail of love
oh my love
let's set sail for seas of passion now

Deeply dippy 'bout the way you walk
contact sport, let the neighbours talk
deeply dippy, I'm your Superman
I'll explain, you're my Lois Lane

Deeply dippy 'bout your Spanish eyes
Sierra smile, legs that go on for miles and miles

Oh my love
I can't make head nor tail of love
oh my love
Let's set sail for seas of passion now
sail away

Текст и музика: Ричард и Фред Фенбрас
Извође: „Right Said Fred"

ДУБОКО ПАДАМ

Дубоко падам због облина
које имаш
дубоко, врело за облине које имаш
дубоко падам због забаве
коју смо имали
дубоко луд, луд за забавом
коју смо имали

О, љубави моја,
не разазнајем ништа у љубави
о, љубави моја,
сад подесимо једра за мора страсти

Дубоко падам због начина
на који ходаш
контактни спорт, нека комшилук оговара
дубоко падам, твој сам Супермен
објаснићу ти, моја си, Луис Лејн

Дубоко падам због твојих
[illegible]
Планински осмех, ноге које
[illegible]
миљама и миљама

О, љубави моја,
не разазнајем ништа у љубави

О, љубави моја,
сад подесимо једра за мора страсти

[illegible]

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

– У данашње време постоји само неколико правих поп звезда и личности. Група као што су „Wonder Stuff" постигне хит песму, али суштински они ништа не значе.

Нил Тенант („Pet Shop Boys")

"Scream"

Мера за деведесете

све већи комерцијални успех насупрот посустаном рапу и хеви металу. Приметис сам да већина хеви група у интер-вјуима поводом нових плоча покушава да се убаци у овај нови покрет. То је добро јер њихова публика онда почиње да слуша алтернативне бенд-ове с којима они сарађ-ују. А алтернативне групе свирају добру музику. Постоји само мало лошијих састава и неких који сматрају да им је једина алтернатива добра музика. Она је међутим, реткост. Нада ми се да ће се појавити простор за нове групе и да ће бити више. Да могућности публика да чује више добре музи-

Фредрик Браун

Уређује
др Зоран Живковић

ЗА ЛОЛОМ НА ХИМАЛАЈЕ

Сер Чонси Атертон поздравио се с водичима који су се зауставили да се улогоре: пут ће даље наставити сам. Налазили су се на земљи снежног човека неколико миља северно од Маунт Евереста. Снежни људи виђени су неколико пута на Хималајима, на планинама Тибета и Непала, али на Облимову, у чијем је подножју сада остављао своје водиче, било их је толико да ови мештани нису желели да иду даље. Остаће ту да чекају његов повратак... ако повратка уопште буде. Требало је бити заиста храбар па прећи ту границу. Такав је био сер Чонси Атертон.

Био је познат и као познавалац жена и баш због тога се и спремао да сам предузме не само једно опасно пењање на планину, него и спасавање нестале жене, што је било још опасније. Ако је Лола Грабалди још жива, онда ју је у заточеништву сигурно држао снежни човек.

Сер Чонси се никад није упознао с Лолом. До пре месец дана чак није знао ни да постоји, а тада је гледао једини филм у којем је она играла и због којег је њена популарност стално расла. Проглашавали су је најлепшом женом света, најзаноснијом звездом филма коју је Италија икад имала. Само с једним филмом постигла је популарност која је била већа него некада Ђине Лолобриџиде или Аните Екберг, глумица које су важиле за оличење савршене женске лепоте по мишљењу познавалаца жена у многим земљама, па и сер Чонсија Атертона.

Од тренутка кад ју је угледао на великом екрану заклео се себи да је мора лично упознати, макар се изложио највећим опасностима.

У међувремену је Лола Грабалди нестала. Ускоро по завршетку снимања филма отпутовала је на одмор у Индију. Тамо се придружила групи алпиниста који су се спремали да освоје планински врх Облимов. Са те експедиције вратили су се сви њени чланови – сви осим Лоле. Један од њих је изјавио да ју је видео – сувише далеко да би могао да потрчи и помогне јој – како се отима из руку неког длакавог створења мање-више сличног човеку, али високог бар три метра.

Снежни човек! Ако уопште постоји, то је свакако био он!

Чланови експедиције су је тражили данима пре него што су одустали и вратили се. Сви су се слагали у оцени да нема никаквог изгледа да је још жива, сви осим сер Чонсија, који је одмах сео у авион и обрео се у Индији.

Илустровао: Добросав Боб Живковић

Сада се с напором пробијао кроз пределе под вечитим снегом. Поред планинарске опреме понео је и пушку великог калибра којом је само годину дана раније ловио бенгалске тигрове. Ако је могла да убије тигра, мислио је, моћи ће да га одбрани и од снежног човека.

Није био много одмакао кад је улетео у снежну мећаву какву никада дотад није доживео, какву није могао ни да замисли.

Одједном, десетак метара испред себе – даље није могао ни да види – опазио је једну прилику, огромну, нељудску. Без оклевања је подигао пушку и опалио. Прилика је пала и скотрљала се низ снежну падину. Зауставила се на ивици понора дубоког стотине метара.

Истог тренутка сер Чонси је осетио како су га за рамена зграбиле две огромне, длакаве руке.

– Не мрдај! чуо је глас са висине од једног метра изнад своје главе. – Ако послушаш, нећемо ти ништа.

Иако је сер Чонси, као што смо рекли, био храбар човек, уместо одговора успео је само да испусти глас који је пре личио на јецај неког детета. То страшно створење га је тако снажно стазало за рамена да није успевао да дигне поглед, да му види лице.

– Прво ћу ти објаснити – рекао је глас одозго. – Ми, које називате снежним људима, јесмо људи, али мутанти. Пре више стотина година били смо обично племе. Случајно смо открили једну дрогу која нас је физички променила. Од ње смо достигли овакав раст и добили овакав изглед, са заштитним крзном. То је било пропраћено и другим променама, што нас је оспособило за живот на великим висинама и великој хладноћи, па смо прешли овамо, где нико други не би могао да преживи. Долазе само планинарске експедиције, али накратко. Разумеш?

– Да... да... – успео је да прозбори сер Чонси.

Била је почела да му се јавља нада. Зашто би му ово створење ишта објашњавало ако намерава да га убије?

– Онда, да наставим. Има нас мало, у опасности смо да нестанемо. И зато, кад нам се пружи прилика, ухватимо неког алпинисту, као сада тебе. Дамо му дрогу и код њега дође до истих физиолошких промена, па постаје један од нас. На тај начин некако одржавамо број, мали али ипак сталан.

– Да ли се то десило и жени коју тражим... Лоли Грабалди? – бојажљиво је упитао сер Чонси. – Је ли и она сада висока три метра и покривена длаком?

– Била је. Малочас си је убио. Један из нашег племена био ју је узео за жену. Ми се нећемо светити за њену смрт, то није наш обичај, али ти ћеш сада заузети њено место.

– Ја да заузмем њено место? Али... ја сам мушко.

– Хвала небесима! – узвикнуо је глас изнад њега. – Створење га је окренуло к себи и сад је био снажно притиснут уз длакаво тело. Лице сер Чонсија нашло се у висини две огромне дојке, такође покривене длаком. – Нека је хвала небесима, јер ја сам снежна жена. Овај сусрет чекам одавно.

Сер Чонси се онесвестио. Његова партнерка га је подигла без напора и понела ка свом станишту.

Р. П. Т.

ФОРМУЛАР - ПРИВАТНО ВЛАСНИШТВО

Једно спорно питање у шаху добило је решење. Комисија за правила игре ФИДЕ закључила је да је оригинални формулар с текстом шаховске партије приватно власништво шахисте , али да то треба посебно регулисати у уговору који он закључује са организатором такмичења. То је питање постало актуелно за време међународног турнира у Линаресу, 1991. када је судија одбио да дозволи младом велемајстору Гати Камском да задржи оригиналан формулар и око тога је избио нечувени спор. Судија је покушао да Камском за казну брише један освојени поен, али је турнирски одбор ту одлуку поништио. Међутим, постоји предлог да на великим такмичењима играчи не бележе партије, већ да се цео ток партије снима. Ако се то усвоји учесници турнира би на крају такмичења добијали касету са снимљеним партијама. Време мења све, па и правила шаха!

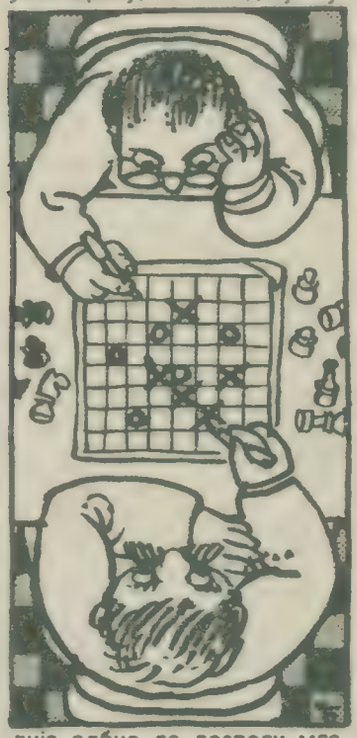

Илустровао: Растко Ћирић

ШАХОВСКА ПОДУДАРНОСТ

Занимљиво је да у шаху постоји, истина не често, подударност у шаховским партијама, проблемима или само комбинацијама. Брајтонски шаховски клуб организовао је 1898. године Осмо проблемско такмичење у компоновању шаховских проблема. На такмичење је пристигло много проблема, а међу њима два, оба двопотеза, скоро иста. Њих су послала двојица слепих проблемиста. Један је био Мекензи, а други Лејн. Слика оба проблема је скоро иста, а решење је идентично.

Овако нешто се граничи са немогућим, али се, ипак, у шаху (као и у животу) дешава. За послати проблем Мекензи је добио прву награду.

А. Ф. Мекензи (САД)

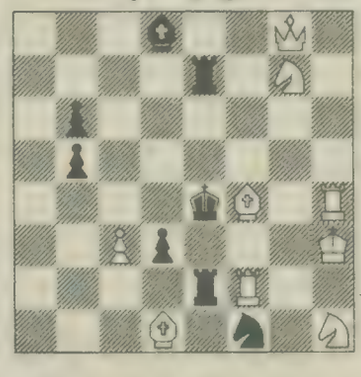

Мат у два потеза

Х. В. Лејн (Енглеска)

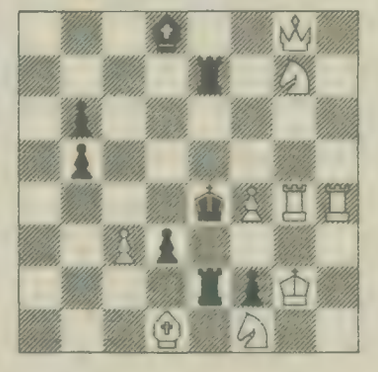

Мат у два потеза

Решење је: Dg8–a2! Погрешно: 1. Da2, Te3, 2. Lg3 мат, 1... Te5; 2. Lg5 мат, 1. ... Te8; 2. Da8 мат, које се односе на Мекензијев проблем.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА

За водоравно вам дајемо готова решења сврстана по азбучном реду, која треба да сместите у лик, а за усправно уобичајене описе. Ако сте тачно решили укрштеницу, у првом водоравном реду, добићете име и презиме америчке глумице са слике.

ВОДОРАВНО: АГАВА, АДИЦА, АЛАМОС, АРЕКИПА, ВРТ, ДРЕНАК, ИСТОКА, ИТАЦИЗАМ, КИВ, КИНИ, ОЈС, ПС, ПТ, РА, РАОНИЦИ, САСА, СНОВИ, СТЕВА, ТАРА, ТИГАЊ, УСАВРШЕНОСТ, УТ.

УСПРАВНО: 1. Вештина еристичара – Сој, ков, **2.** Постати – Елемент сродан урану, **3.** Уређеност, улепшаност – Псић из цртаног филма, **4.** Иновирање – Притока Лима, **5.** Мушко име, Милош – Ознака за исток – Света ствар, **6.** Економска комисија ОУН за Африку – Аземина од миља – Ознака за радијус, **7.** Ауто-ознака за Кикинду – Градић на Космету, **8.** Ознака за динар – Сувише мале, **9.** Пражитељ Мексика, Ацтек – Напоље, **10.** Узвик негодовања – Никуда, **11.** Трговачки артикли (тур.) – Осовина, **12.** Полтронство, ласкање.

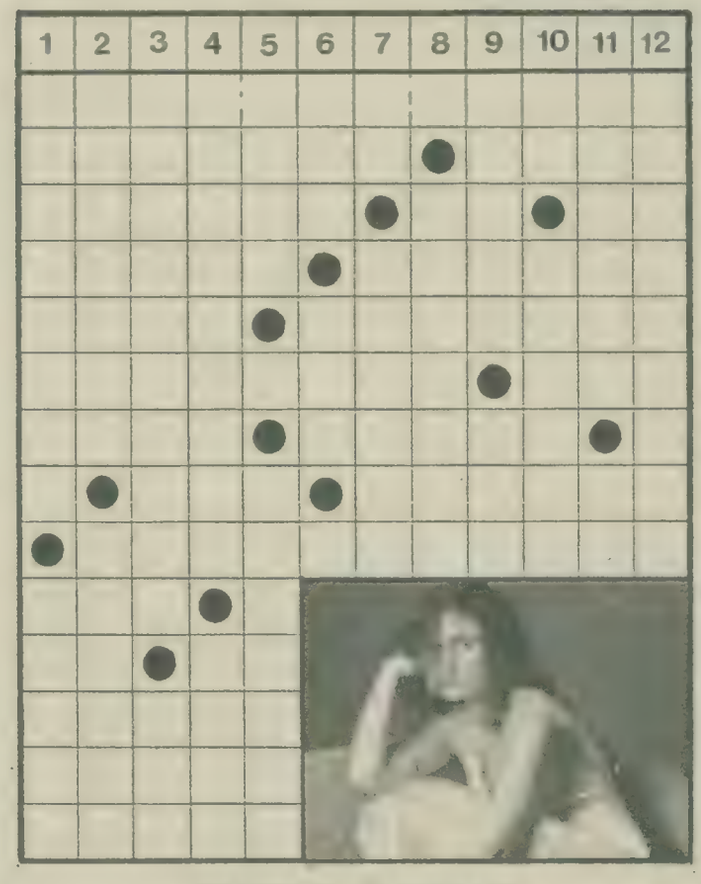

ДЕВОЈЧИЦЕ

Можете ли свакој лепој девојчици наћи њено право десно наличје?

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Бео Зоо Врт

Уређује: Наташа Јелић

ГУСАН ГУЦА

Илустровао: Иванша Колвенић

Гусан Гуца има, по неким проценама, преко 30 година. Ни најстарији сеоски не памте да га је и када доneo, а камоли да је и отац му је следом Гуке улазио весело у пролеће, с обзиром да није имао систематски већ обичан домаћи тусак, каквих и те читава дата, има, већ на шанцарском Београда. Било како било, он је свакако карактеристичан примерак бициклистичког хронолошког ерги и, али не због чега другог, већ због тога што изгледа пуно пластичније.

Простор у средишњем делу ада, који данас називамо „мала Африка“, и који заузима велику површину, био је запуштен и неуређен све до када су прошлост на послу и председници га. Дотле је једно, ту и тамо неизрекли су се бајни изгледи некадашњег боравка за пролазнике у њима су, наиме су ми причали, многи наши гуглавци научили за одмор у време док Београд још није имао савремене олимпијске базене.

На том огромном простору налазило се само неколико зебри и два нилска коња – вагори. А када би се и они појавили у шталама, све је било пајмиње, па је и сваки пасаџ стешњен коре за пролазни трговац гегаво. Шепурићи се и брзајући ту територију. Наравно, био је то Гуца који ме је, онако бео и са дафоминовим крилима, подсетио на бодљикавог „Албатроса“. Почео сам помаљивије да га посматрам, тако ми се чинило. Примећивао сам да, с времена на време, два лауна борбе у тим центру тражећи храну – шиша и гласте. Али, чим би се они појавили, гусак је отуда у акцију, за час је супарнике напао и почињао да их тера. Једном приликом присуствовао сам жестокој борби између лауна и Гуце. У почетку сам мислио гусака, стварно и оронулог, мислио да у том дуелу нема апсолутно никаквих шанси, али сам се ускоро уверио, обрнуо мало пре тачно дуго. Гуца је отарао лауна са неколико прецизних удараца. Млади пиле је једва извукао живу главу. Некада, када му то нисам нису биле ни на памет, огромна гомила са великим сегонима. Гуца је и на њих нападао. Шетурио се и испред зебри када би му се њихово понашање учинило необичним.

После извесног времена дошли смо одлуку да Гуцино присуство онемогућимо, да га удаљимо и изолујемо неке базене. Прилагодили смо за то воћњак и у њему средиште сеоског базена је направљено, а читаво једно становништво биће је дивљих патака, гуске, уске златнице, бенгалске тусе и друге крсте птица. Било је занимљиво посматрати гусково понашање док су те промене стизале. Одмах, на почетку, намигнуло им се као нова. Сва она која би му остави поједини није ни ниже дирао, али ако би се неки гусан осмелио да га угрози он би са њим жестоко тренутно ступио у мегдан и крвавој борби.

Како је време одмицало, број становника базена је брзо повећавао. Стигао су још неке врсте дивље гуске, затим гуске припитомљене, обичне домаће гуске и мешо врста патака, тако да је то постала једна шарена, бучна заједница пуна, где Гуца, без обзира на своје досадашње подвиге, заузима ово предзадњи. Сваки улазак свима новим примерком који је желео да буде примљен у базу морао је да прође тест над вољеним гусаком.

И дан данас он се суверирно шепури по свом царству и пошто нема гуску своје врсте, вероватно је да не него мандучке канадске или кинеске гуске пенати његов ген.

И тако Гуца и даље, мада већ под бременом година своју супериорност исказује ставом и гласом. Али упркос свему њему неке врсте које обитавају у његовом базену, он жудно креће, чак и ја, и после тога снажно гордо звоне главу увис и гракће. Баш као што су то чинили претходнице његове врсте које су спасле Рим.

Бут Бојовић

НИП ПОЛИТИКА Издавачка делатност и
Удружење издавача и књижара Југославије

УПРАВО ЈЕ ИЗАШЛА ИЗ ШТАМПЕ КЊИГА ЗА ВАС И ВАШЕ ДЕТЕ СА УКУСОМ ДЕЧИЈЕГ СЕНТИМЕНТА И СА ДУШОМ ЗАГРЕБАНОМ РАТОМ

ХОЋУ КУЋИ

Књига је сачињена од исказа и доживљаја деце избеглица смештених у Звезданом гају и у Сремској Митровици

ДА ЛИ СЕ ДНЕВНИК АНЕ ФРАНК НАСТАВЉА?

Приредиле за штампу:
Мирјана Петровић,
Јелена Радованов
Цена поузећем 300 динара
Књижарска цена, 400 динара

О пошасти која их је снашла деца су рекла:

Не бојим се да се вратим у Вуковар, браниће ме тата.
Марина из Вуковара (8 година)

Домовина је неко осећање и када имаш своју кућу и пријатеље. Ја сада немам домовину. ***Дејан из Славонске Пожеге (8 година)***

Сретан сам што сам отишао, јер би ме тамо сигурно убили.
Милан из Осјека (9 година)

Ја никог не мрзим, једино не волим ове што су нас звали на телефон, па смо морали да одемо. ***Наташа, из Петриње (10 година)***

Када ми се све скупи онда плачем, а некад се и суздржим.
Владимир из Задра (10 година)

Књигу можете наручити на телефон 011/627-660 сваког дана од 00 до 24 часа, или на адресу: НИП Политика, Издавачка делатност, пошт. фах 124.

од 00 до 24 ч.
011/627-660

НАРУЏБЕНИЦА

Наручујем књигу поузећем _____

Име и презиме _____

Поштански број, место _____

Улица и број _____

ОБУЦИТЕ ГОСПОДИНА АДАМСА

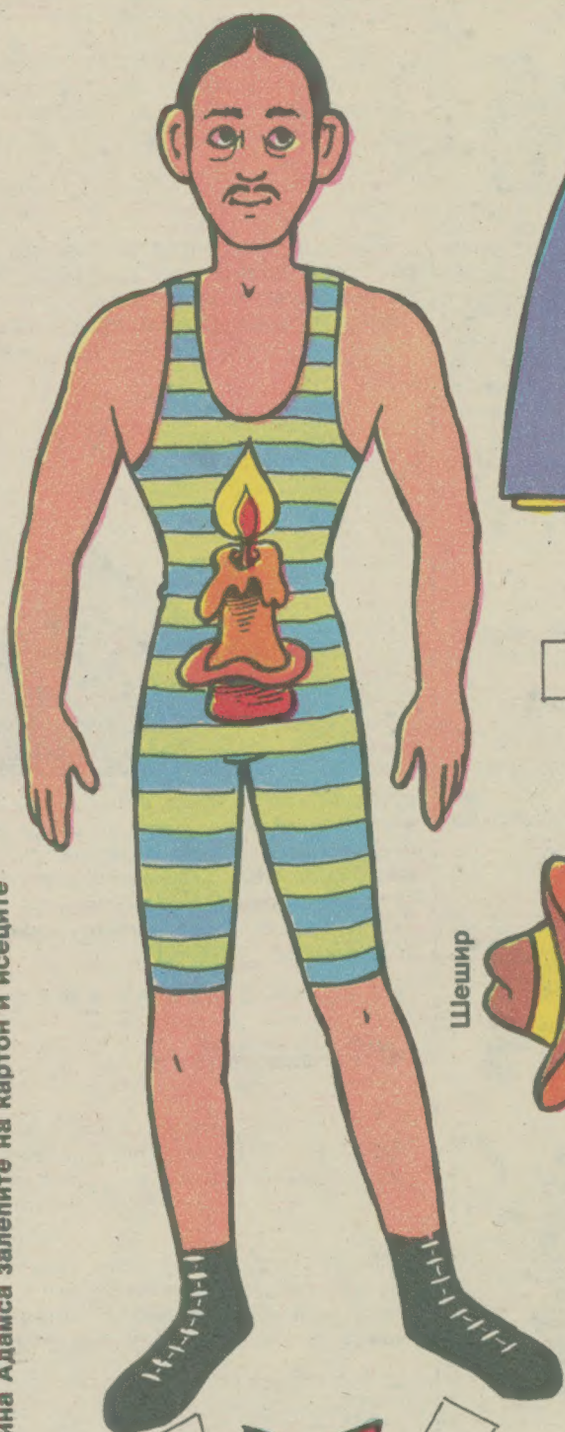

Господина Адамса залепите на картон и исеците

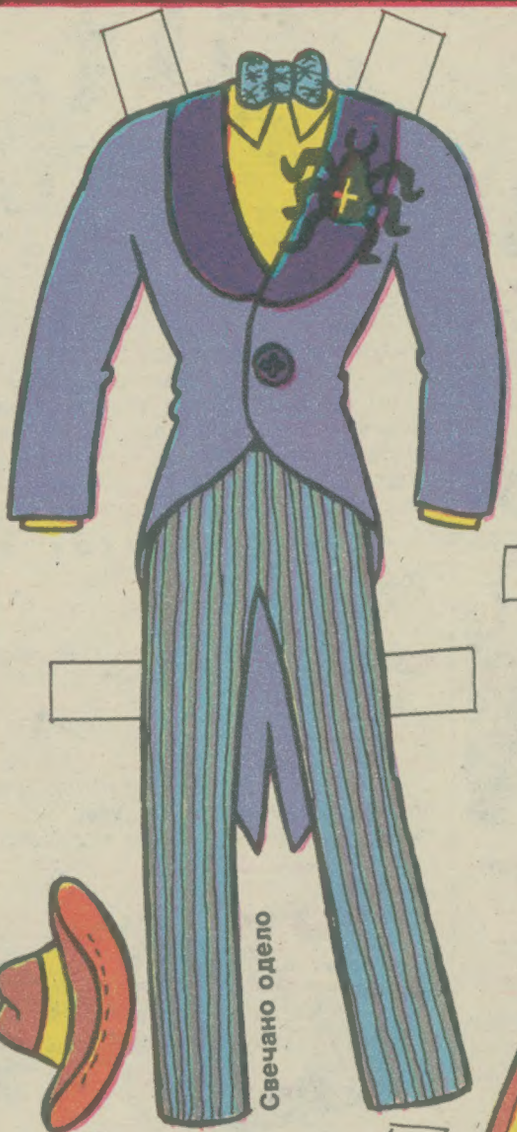

Свечано одело

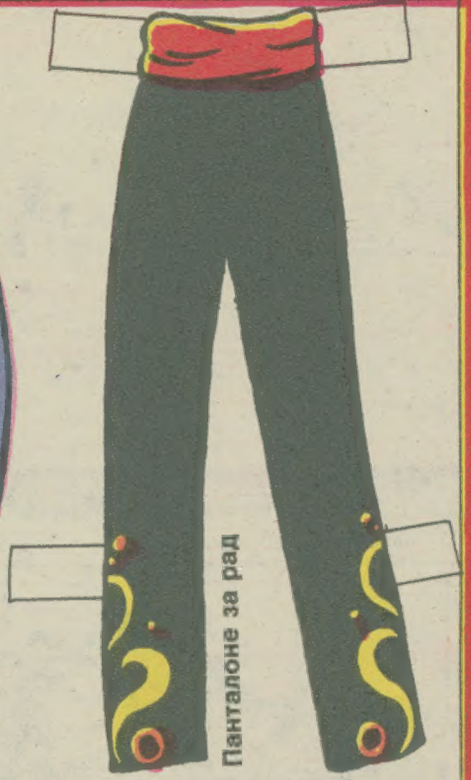

Панталоне за рад

Шешир

Просеците по цртицама

Комплет за одмор

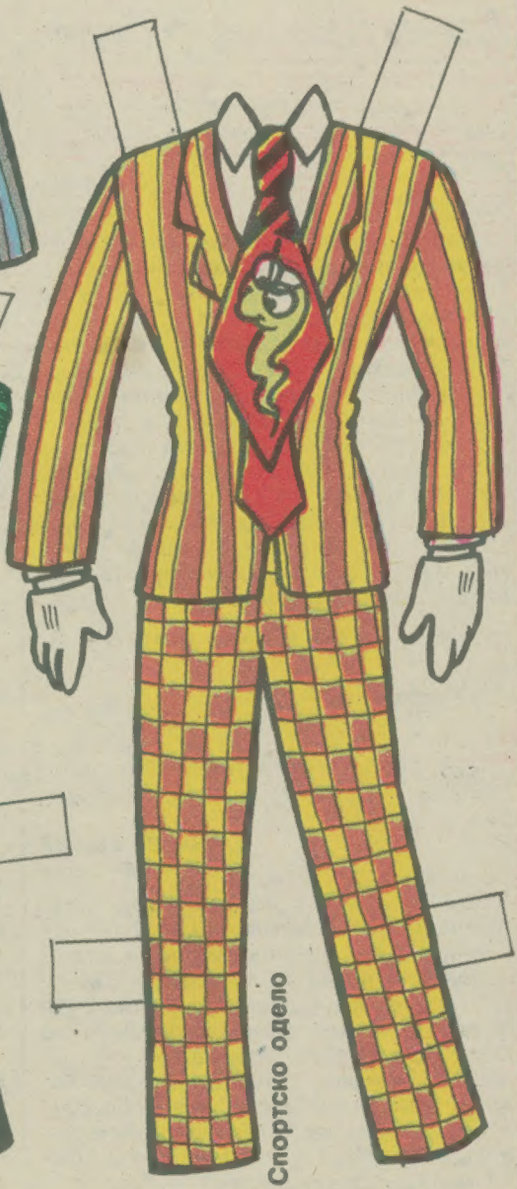

Спортско одело

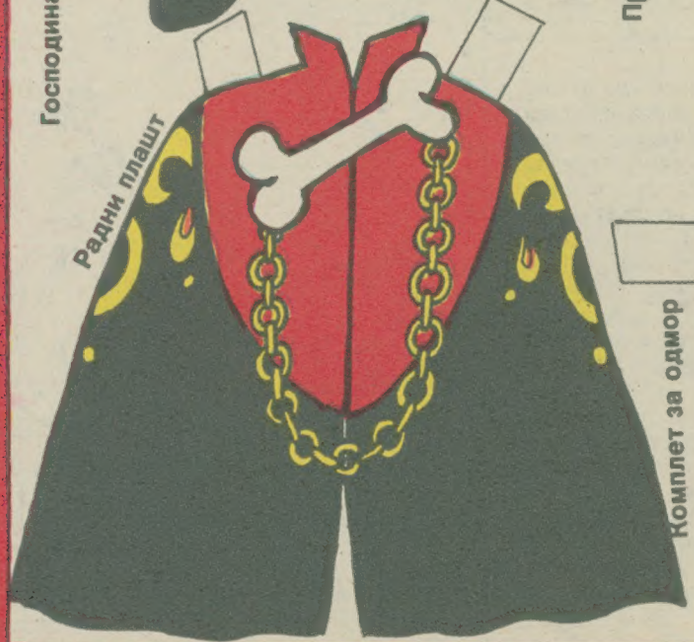

Радни плашт

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

Први београдски шаховски турнир

Када је у Београду одржан први међународни шаховски турнир, колико је било учесника и ко је победио?

МАРКО
Београд

Први међународни шаховски турнир у Београду одигран је у зиму 1948. године. Од двадесет учесника четворица су била из иностранства: из Мађарске Флоријан, Шајтар из Чехословачке и Нејкирх и Писков из Бугарске. Првих десет кола турнира играло се у тадашњем шаховском дому на Теразијама, а затим је турнир пресељен у салу Дома културе Првог рејона (бивша палата „Риунионе"). На турниру су победили наш мајстор Бора Тот и Мађар Флоријан. Главни судија турнира био је мајстор Озрен Недељковић уз помоћ Богосава Ковачевића и Божидара Кажића.

Ћилибарски пут

Какав је то јантарски поморски пут и да ли је пролазио кроз Јадранско море?

ДАНИЈЕЛА ИВИЋ
Н. Београд

Када се говори о морепловству, немогуће је заобићи такозвани јантарски пут или пут ћилибара, некада веома драгоценог материјала за производњу накита. То је била утврђена поморска рута којом су некада пловили бродови из Грчке према северном Јадрану у данашњи Ријечки и Тршћански залив. Ћилибар или јантар је из северне Европе, односно Балтика, копненим путем допреман до обала Средоземља, а из места на обали преузимали су га бродови.

На овом важном путу значајну улогу имала су јадранска острва између којих

су пловили бродови заштићени од ветрова и невремена и на чијим су се обалама одмарали и ноћивали стари морепловци. У то доба се због недостатка навигацијских помагала веома ретко пловило ноћу. Грци су нека острва на Јадрану називали „елекетридес" (ћилибарска).

Карађоз из Кине

Занима ме да ли код нас постоји позориште сенки као и одакле оно потиче.

ЈАРМИЛА С.
С. Крстур

Ово је врста луткарског позоришта, а потиче из Кине, где је одувек било цењено и где је игра сенки доведена до

савршенства. Пљоснате фигуре пролазе између веома јаке светлости и провидне завесе тако да гледаоци, с друге стране, на завеси посматрају кретање сенки. Поред Кине, ова врста позоришта распрострањена је и на Јави и Балију.

Позориште сенки продрло је у Европу у другој половини 18. века, тако да је 1774. године једно било отворено у Версају, а убрзо и у Енглеској. Али, није било дугог века и убрзо пада у заборав. У 20. веку, захваљујући филмској техници, доживљава ренесансу у представама рађеним по угледу на кинеско позориште сенки. На овај начин урађено је и неколико кратких филмова.

У нашој земљи ова врста позоришта не постоји, мада је преко Арабије, Турске и Грчке стигло и до нас познато као карађоз. У Босни је ова врста позоришта у прошлом веку била веома популарна.

Голуб за изложбу

Пошто имам неколико расних голубова и желим да их пријавим за изложбу, молим вас да ми кажете како се голуб припрема да буде „као за изложбу".

ЗВОНКО Ц.
Овча

Припремање голуба за изложбу подразумева прање (по потреби), благо премазивање оквира ока, ногу и прстију, безбојним уљем или машћу, отклањање

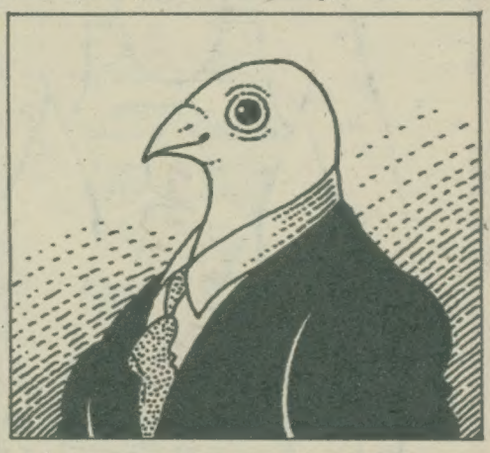

појединих малих пера која сметају силуети голуба... Дужа пера не смеју да се чупају да се не би појавила светлија места. Исто тако забрањено је да се остави део одрезаног пера као и да се голуб улепшава било каквим хемијским средствима.

Смрт комарцима!

Колико је тачно да је мирис белог лука веома неугодан за комарце и да они избегавају његову близину.

ГОЛКО Б.
Подујево

Мирис белог лука у свом природном облику неугодан је за људе, али не и за комарце. Али, пре извесног времена научници су открили да су две супстанце

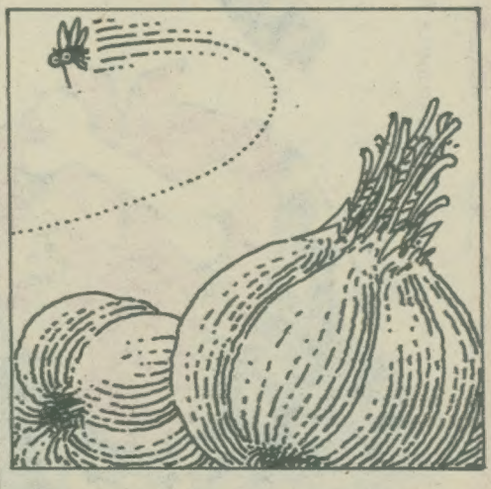

издвојене из белог лука веома ефикасан отров за кромпирову златицу и легла комараца, као и за многе друге инсекте који наносе велике штете људима. Пошто је бели лук познат по свом снажном антибактеријском својству и лековитости, ово је још једна корист од њега.

Овално округло

Имам овално лице а због кратковидости би требало да носим наочаре. Када сам хтела да се распитам какав би ми облик одговарао, другарица ми је рекла да немам овално него округло лице. Ја мислим да је то исто, а она остаје при свом да то није исти облик лица. Ко је у праву?

НЕНА
Платичево

Твоја другарица је у праву када тврди да су то два облика лица, а какво је твоје то ће рећи стручно лице приликом избора и куповине оквира за наочари. Ми ћемо покушати да ти моло помогнемо са два цртежа. На првом је округло лице и облик наочара које одговарају овом лицу, а на другом цртежу овално лице са одговарајућим оквиром за наочаре.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: Енди Мек Дауел, раоници, саса, истока, пт, пс, Стева, дренак, Тара, Арекипа, итацизам, Кив, Кини, агава, о, а, ојс, Аламос, усавршеност, врт, е, ра, ут, снови, тигањ, адица.

ДЕВОЈЧИЦЕ
1-ц, 2-а, 3-д, 4-б.

Кристина Пеић, Првомајска 90/10, 24000 Суботица – 15 година, воли путовања, музику, астрологију...

Игор Ћирић, Василија Ивановића 25, 11000 Београд – 12 година, воли спорт, музику, забаву, филмове, природу и животиње.

Славица Слијепчевић Прегревица 27, 11271 Сурчин – 14 година, воли музику.

Наташа Ђулић, Драгомира Гајића 100/18, 37000 Крушевац – жели да се дописује са младима.

Сања Тадић, Јосипа Крамера 26, 25230 Кула – 14 година, жели да се дописује са вршњацима.

Милица Милосављевић, Првомајска 4/14, 18360 Сврљиг – 9 година, воли музику и дописивање, сакупља салвете, значке, налепнице, разгледнице и марке.

Сека (13), Маја (11) и Снежана (14) Јаниновић, Булевар маршала Тита б. б., 85360 Улцињ – сакупљају постере и желе да се дописују са вршњацима.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2121

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кецић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Миниħ, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика" убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO" – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Tel. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на конто:
NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.–
СР НЕМАЧКА	DEM 89.–
ШВЕДСКА	SEK 374.–
ФРАНЦУСКА	FRF 211.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.–

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана реч, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа

Како мозак „види"?

Зашто се каже „Мозак види све што виде очи". Можете ли ми објаснити како вид (слика) стиже до мозга.

БЛАГИЦА Н.
Таванкут

Покушаћемо то да ти објаснимо овим цртежом.

Светлосни зраци (1) са предмета пролазе кроз сочиво (2) и падају на мрежњачу (3) где се стварају нервни надражаји који се преносе видним живцем (6) до видних центара у мозгу (7). Мишићи (4 и 5) помажу сочиву да јасна слика посматраног предмета дође на мрежњачу, као и да покрећу око.

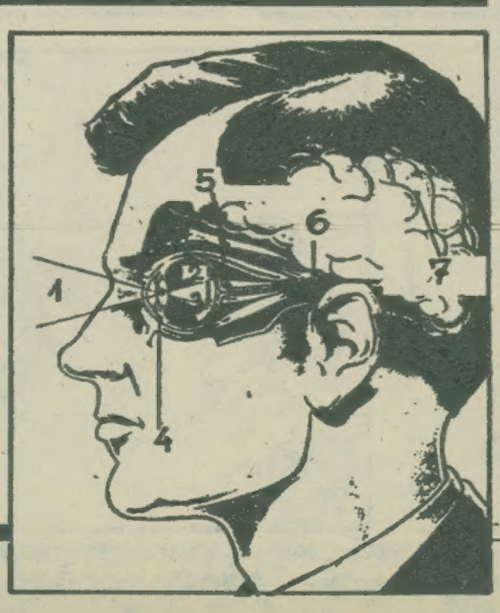

WALT DISNEY
МИКИ
ПОБОГУ, ШИЉО! ПА ТИ СЕ УБИ ОД ЗЕВАЊА!
АААА! АХА!
БОЉЕ ДА ЗЕВАМ НЕГО ДА ШТУЦАМ!
А-А-А-А-А!
А ЗАШТО НЕ ИДЕШ У КРЕВЕТ?
НЕ МОГУ ЈОШ...
КАД СЕ ЗАВРШИ ФИЛМ, ЈА ЋУ САМ ИЗИБИ!
НЕ... НЕ...
АКО ЛЕГНЕМ ПРЕ ДЕСЕТ, УВЕК МЕ ГРИЗЕ САВЕСТ ДА САМ ПРОБЕРДАО ЧИТАВО ВЕЧЕ!
ПА ШТА ЋЕШ ОНДА ДА УРАДИШ?
ААААА!
ОДРЕМАЋУ ДОК НЕ БУДЕ ВРЕМЕ ДА ОДЕМ НА СПАВАЊЕ!
© 1992 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
1-5
Distributed by King Features Syndicate